

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของหม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ตุลาการรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑ - ๒/๒๕๕๐

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง { อัยการสูงสุด ผู้ร้อง
พรรคประชาธิปัตย์ ก้าวหน้า ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ ก้าวหน้า

ระหว่าง { อัยการสูงสุด ผู้ร้อง
พรรคประชาธิปัตย์ ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

อัยการสูงสุดยื่นคำร้องรวมสองคำร้อง ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ ก้าวหน้า และพรรคประชาธิปัตย์ เนื่องจากความปรากฏต่อนายทะเบียน พรรคการเมืองว่า พรรคการเมืองทั้งสองกระทำการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วย หลักฐานตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๓๘๔๕ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ลับ ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๒๓๓๗ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ ตามลำดับ และอัยการสูงสุดเห็นสมควรให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองทั้งสองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องทั้งสองไว้พิจารณาวินิจฉัยเมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕ พรรคประชาธิปัตย์ ก้าวหน้ายื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๕ คดีอยู่ในระหว่างที่พรรคประชาธิปัตย์ทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลง เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ และให้ศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญ ภายหลังมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ โดยมาตรา ๓๕ บัญญัติให้บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และให้โอนบรรดาอรรถคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญ ก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ มาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ต่อมาพรรคประชาธิปัตย์ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๘

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ให้รวมการพิจารณาคำร้องทั้งสองเข้าด้วยกัน เนื่องจากมีข้อเท็จจริงเกี่ยวพันกัน โดยให้เรียกอัยการสูงสุดผู้ร้องทั้งสองคำร้องว่า ผู้ร้อง และให้เรียกพรรคพรรคประชาธิปัตย์ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า ผู้ถูกร้องที่ ๒

คำร้องที่หนึ่ง ผู้ร้องยื่นคำร้องและแก้ไขคำร้องว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามกฎหมาย โดยมีนางสาวอิสรา ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นนางสาวพรรณารินทร์ ยวงประสิทธิ์ เป็นหัวหน้าพรรค เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘ พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือส่งพยานหลักฐานเพื่อให้ผู้ร้องยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ประกอบมาตรา ๖๗

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากพยานหลักฐานที่ส่งมา ให้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๘ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง ตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ร้องเรียนต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งว่า นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎา ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ถูกชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และรับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับมอบหมายให้ไปสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดตรัง บุคคลทั้งสามเกรงว่าการกระทำความผิดอาจมีความผิดตามกฎหมาย เพราะตนไม่มีเจตนาที่จะสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ประการใด จึงปรึกษานายสุเทพเพื่อหาทางออกที่จะไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย

นายสุเทพแนะนำให้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งบุคคลทั้งสามแสดงเจตนาลาออกจากการเป็นสมาชิกของพรรคดังกล่าวแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสุเทพจึงขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และสืบสวนสอบสวนเพื่อป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งในครั้งต่อไป

ต่อมาประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงสืบสวนสอบสวนพยานหลักฐานแล้วแยกประเด็นการพิจารณาได้ ๓ ประเด็น คือ

(๑) นางสาวนิภา นางรัชฎ และนายสุวิทย์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ และไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ บุคคลทั้งสามจึงเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาหนึ่งวันเท่านั้น ไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) การกระทำความผิดของบุคคลทั้งสามที่สมัครรับเลือกตั้งโดยรู้ว่าคุณตนไม่มีสิทธิสมัคร เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔)

นอกจากนี้ การที่บุคคลทั้งสามยื่นหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง คือผู้ถูกร้องที่ ๒ (แบบ ส.ส.๑๘/ข ๒) ที่รับรองว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๕๐ วัน อันเป็นความเท็จ เป็นเอกสารประกอบการสมัครรับเลือกตั้งต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งดังกล่าว นั้น ถือว่าเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงาน ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย และเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่จดบันทึกลงในใบรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แบบ ส.ส.๑๘/ข ๑) อันเป็นการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗

(๒) นายทักษณัย กี่สู่น เป็นผู้แนะนำให้บุคคลทั้งสามเตรียมหลักฐานแล้วให้คนพาไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และเมื่อบุคคลทั้งสามได้เดินทางกลับพร้อมกับเอกสารประกอบการสมัครแล้ว นายทักษณัยยังได้พาเดินทางไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ อีกด้วย การกระทำดังกล่าว เป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่บุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งซึ่งที่รู้ว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๓ (๔) การกระทำของนายทักษณัยจึงเป็นผู้สนับสนุนให้บุคคลทั้งสามกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖

(๓) นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดทำหนังสือรับรองของ หัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส.๑๘/ข ๒) ส่งบุคคลทั้งสามลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เป็นการดำเนินการแทนผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ และนางสาวอิสราเป็นกรรมการบริหารพรรคตำแหน่งหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราได้รับรองว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำให้การของบุคคลทั้งสามว่าตนได้สมัครเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ การทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส.๑๘/ข ๒) ดังกล่าว จึงเป็นเท็จ เนื่องจากบุคคลทั้งสามสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วัน อันเป็นการฝ่าฝืน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๓) และ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๑

คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมีความเห็นดังนี้

(๑) ให้ดำเนินคดีอาญาแก่นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๓ และมาตรา ๒๖๓

(๒) ให้ดำเนินคดีอาญาแก่นายทักษณัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖

(๓) เนื่องจากการกระทำของนางสาวอิสราหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองอันเป็นที่ใจให้แก่บุคคลทั้งสาม เพื่อนำไปเป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้ง ที่ได้กระทำในฐานะตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๓) เห็นควรแจ้งต่อผู้ร้องพร้อมด้วยหลักฐานเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ต่อไป

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงว่า การกระทำของนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นที่ใจ เป็นการร่วมกันเป็นตัวการหรือผู้สนับสนุนให้บุคคลดังกล่าวลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ทั้งที่รู้หรือควรรู้ว่าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน อันเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๑ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ หรือ ๘๖ และมาตรา ๑๓๗, ๒๖๗ การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) จึงส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงให้ผู้ร้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

ผู้ร้องพิจารณาข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานที่ประธานกรรมการการเลือกตั้งนายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรค เป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นที่ใจ จึงเป็นตัวการร่วมกันหรือผู้สนับสนุนให้นางสาวนิภา นางรัชช และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ทั้งที่รู้หรือควรรู้ว่าคุณค่าทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน อันเป็นการกระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓, ๘๖, ๑๓๗, ๒๖๗ ย่อมแสดงว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยอาศัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗, ๑๓๖, ๑๔๔, ๑๔๕, ๓๒๗, ๓๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓), ๖๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ ขอให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรค ในฐานะเป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) มาตรา ๖๗ และขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ มีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยืนยันชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาสรุปความได้ว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมือง กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ รับสมัครบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกเพื่อส่งลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่ครบ ๕๐ วันตามที่กฎหมายกำหนดนั้น ข้อเท็จจริงปรากฏตามหลักฐานในใบสมัครสมาชิกพรรคว่า นางสาวนิภา นางรัชฎา และนายสุวิทย์ ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดตรัง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ตามลำดับ ได้เขียนใบสมัครสมาชิกพรรคการเมือง ด้วยลายมือของตนเองโดยปราศจากการข่มขู่ ชี้นำ ข่มขู่ใจ หรือบังคับขู่เข็ญแต่อย่างใด โดยขั้นตอนในการรับสมัครสมาชิกพรรคก็เป็นไปตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘

คือ เมื่อใบสมัครสมาชิกมาถึงผู้ถูกร้องที่ ๒ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครให้เป็นไปตามข้อบังคับข้อที่ ๕ แล้วส่งใบสมัครต่อไปยังผู้มีอำนาจในการนำเสนอขอรับการอนุมัติเพื่อนำเสนอให้หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ลงนามอนุมัติตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยโดยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อที่ ๑๐ และข้อที่ ๑๖ (๓) กรณีของบุคคลทั้งสาม ก็ได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ อย่างครบถ้วน และหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้อนุมัติให้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยโดยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ และเป็นการใช้อำนาจภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทุกประการ มิได้มีการใช้อำนาจนอกเหนือจากที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดแต่อย่างใด

ส่วนที่มีการกล่าวอ้างว่าได้มีการร้องเรียนต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งว่า นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ถูกชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และรับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับมอบหมายให้ไปสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่จังหวัดตรังในวันรุ่งขึ้น ต่อมาบุคคลทั้งสามเกรงว่าการกระทำดังกล่าวอาจมีความผิดตามกฎหมายบ้านเมือง เพราะบุคคลทั้งสามไม่มีเจตนาที่จะสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งนี้แต่ประการใด จึงได้เดินทางไปปรึกษากับเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อหาทางออกที่ไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงได้แนะนำให้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งบุคคลทั้งสามได้แสดงเจตนาลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคดังกล่าวแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๙ และเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งในครั้งต่อไป ต่อมาประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีคำสั่งนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการลาออกจากสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ของผู้สมัครรับเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง โดยในการสืบสวนสอบสวนกรณีดังกล่าว นั้น ทางคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมิได้แจ้งต่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ว่าบุคคลทั้งสามได้มีการเขียนใบลาออกจากสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้ง ๆ ที่นายทะเบียนพรรคการเมืองก็รู้อยู่แล้วว่าการลาออกจากสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยโดยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๑๕ ที่ว่า “การลาออกจากสมาชิกให้ยื่นหนังสือลาออกต่อหัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค หรือนายทะเบียนพรรคแล้วแต่กรณี และมีผลต่อเมื่อเจ้าหน้าที่สำนักงานใหญ่พรรคได้ลงเลขรับหนังสือแล้ว”

ไม่ปรากฏหลักฐานว่าหนังสือลาออกดังกล่าวได้ถูกส่งไปถึงหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อแสดงเจตนาว่าบุคคลทั้งสามต้องการจะลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แต่อย่างใด ซึ่งไม่ตรงตามที่ผู้ร้องอ้างว่าบุคคลทั้งสามได้แสดงเจตนาจะลาออกจากสมาชิกพรรค จึงถือได้ว่าหนังสือลาออกของบุคคลทั้งสามไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการลาออกไม่มีผล ทำให้บุคคลทั้งสามยังคงเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อยู่จนถึงปัจจุบัน

คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้รับผิดชอบต่อบุคคลในการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งในการนี้ นางสาวนิภา นางรัชฎ และ นายสุวิทย์ ได้ถูกคัดเลือกให้เป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง โดยผู้สมัครทั้งสามคนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ และหากผู้ที่ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติและได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามของผู้ถูกร้องที่ ๒ ผู้ใดไม่สามารถออกค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งครั้งนี้ได้ พรรคจะออกค่าใช้จ่ายให้โดยพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป โดยจะช่วยเหลือได้ไม่เกินคนละ ๓๐,๐๐๐ ถึง ๓๕,๐๐๐ บาท ซึ่งเงินจำนวนดังกล่าวไม่น่าจะเป็นเหตุจูงใจ หรือสามารถหลอกลวงให้บุคคลเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามที่ผู้สมัครทั้งสามกล่าวอ้างได้ เพราะบุคคลทั้งสามล้วนแต่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีวุฒิภาวะ มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถือได้ว่าเป็นนิญชนอันรู้ผิดชอบชั่วดีได้เองว่า การที่ตนเองยอมรับเงินจากพรรค และนำไปสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเรียบร้อยแล้ว น่าจะแสดงให้เห็นได้ว่าบุคคลทั้งสามยอมรับแล้วว่าตนเองมีคุณสมบัติครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ จึงได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และได้ไปสมัครตามสถานที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรังกำหนดอย่างครบถ้วน

นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ที่ได้วินิจฉัยคดีอันเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัยว่า เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง คือ ตั้งแต่การกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง การรับสมัครรับเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง การนับคะแนนเสียง การประกาศผลการเลือกตั้ง และส่งผลถึงการประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมดต้องเสียไปด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ การกล่าวหาของผู้ร้องที่ได้กล่าวหาว่า

ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ กระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓, ๘๖, ๑๓๗, ๒๖๗ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) จนเป็นเหตุผลให้ถูกยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคตามมาตรา ๖๗ นั้น น่าจะตกไปด้วย เพราะคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญนั้นถือเป็นเด็ดขาดมีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ จึงขอให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

คำร้องที่สอง ผู้ร้องยื่นคำร้องและคำร้องแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง รวม ๒ ฉบับ สรุปความได้ว่า พรรคประชาธิปไตย ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามกฎหมาย ปัจจุบันมีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นหัวหน้าพรรค และมีคณะกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๔๕ คน เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ พลตำรวจเอก วาสนา ประธานกรรมการการเลือกตั้งนายทะเบียนพรรคการเมือง มีหนังสือส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง มาเพื่อให้ผู้ร้องพิจารณาคำเนิการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ โดยเห็นว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากหลักฐานที่ส่งมา ได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ นายวิจิต ปลั่งศรีสกุล กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย กับพวก ได้มีหนังสือร้องเรียนต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิดพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ ขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองร้องต่อผู้ร้องพร้อมเอกสารเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หากผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งไปให้ผู้ร้อง หรือยื่นคำร้องเองต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำสั่งให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖, ๖๗ ต่อไป

ต่อมาวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ประธานกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และให้นำคำร้องเรียนของนายฉัฐชัย สิงหนาท กับเรือตรี ฉลาด วรฉัตร พร้อมผู้เสียหาย คำร้องเรียนของนายสุรพงษ์ ไทวิจักษ์ชัยกุล เรื่องร้องเรียนกรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดทำแผ่นปลิว

แจกจ่ายที่จังหวัดสงขลา และเรื่องร้องเรียนของนายชนาพัทธ์ ฌ นคร มาพิจารณารวมกับคำร้องเรียนของนายวิจิต ปลั่งศรีสกุล กับพวก โดยคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกำหนดประเด็นตามคำร้องเรียน รวม ๘ ข้อ กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการ ดังนี้

- (๑) ร่วมกับกลุ่มพันธมิตรเพื่อล้มล้างรัฐบาล
- (๒) ขอนายกรัฐมนตรีพระราชทานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๗
- (๓) ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง
- (๔) นำคนไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรัง โดยใส่ร้ายพรรคการเมืองอื่นว่าจ้างผู้สมัครให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง
- (๕) ขัดขวางการลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคอื่นที่จังหวัดสงขลา ปลุกระดม “ระบอบทักษิณ” และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน
- (๖) ว่าจ้างหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย
- (๗) ว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยไม่ให้ส่งผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดภาคใต้

(๘) หน่วงเหนี่ยว กักขัง นางฐิติมา ภาวะดี ให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย

คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงสืบสวนสอบสวนพยานหลักฐานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้วเห็นว่าในระหว่างที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ มีผลใช้บังคับกับผู้ถูกร้องที่ ๑ และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการต่าง ๆ ดังนี้

(๑) เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๕ นายเกียรติ สิทธิอมร อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตร โจมตีรัฐบาลและพันธมิตรจวโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทย ที่สะพานมัจฉาวนรังสรรค์ ว่าเศรษฐกิจยุคทักษิณโตกระจุกหนึ่กระจาย บริษัทต่าง ๆ ในตลาดหลักทรัพย์ได้ประโยชน์มากกว่าประชาชน มีการทุจริตซับซ้อน

(๒) เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๕ นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวง กล่าวหาว่าการบริหารงานของพันธมิตรจวโท ทักษิณ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่า เป็นระบอบทักษิณ ซึ่งไม่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายใด ๆ และกล่าวว่า “วันนี้

ระบอบทักษิณ ทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และในวันดังกล่าวนายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวโจมตีการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ว่าเป็นระบอบทักษิณเช่นกัน โดยกล่าวหาระบอบทักษิณว่าเป็นระบอบที่นายกทักษิณคุมอำนาจการตัดสินใจสั่งการไว้ผู้เดียว ไม่ให้คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบบรัฐสภา เข้าไปควบคุมแทรกแซงสื่อมวลชน องค์กรอิสระ เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยสิ้นเชิง ไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรมทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง ปกครองโดยไม่ยึดหลักกฎหมายและเหตุผล ระบอบทักษิณมีการทุจริตคอร์รัปชัน นักร้ายบงกชหลวงหาประโยชน์ให้พวกพ้อง

(๓) เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕ นายอลงกรณ์ พลบุตร รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตรที่สะพานม้ฆวานรังสรรค์ กล่าวหาว่า พรรคไทยรักไทยว่าจ้างนางฐิติมาจัดหาผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคเล็กลงสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เรียกร้องให้ผู้ฟังการปราศรัยลงคะแนนเลือกตั้งในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน และเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล และนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยบนเวทีพันธมิตรที่จังหวัดตรัง กล่าวหาว่า พันตำรวจโท ทักษิณ เป็นคนโกหกหลอกลวง ฆ่าตัดตอนผู้ค้ายาเสพติดจำนวนหลายพันคน ครอบงำองค์กรอิสระ คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการการเลือกตั้ง และศาลรัฐธรรมนูญ และมีกรรมการบริหารและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ ในทำนองเดียวกันอีกหลายแห่ง ประกอบกับนายถาวร เสนเนียม จัดทำแผ่นปลิวที่ระบุชื่อนายถาวรและมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ เชิญชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน นอกจากนี้ในการปราศรัยที่ท้องสนามหลวงของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี ได้กล่าวว่า “ถ้าวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ มีการเลือกตั้งก็ขอให้ประชาชนกากบาทลงในช่องไม่เลือกผู้ใด” เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งงดเว้นการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไทยรักไทย หรือพรรคไทยรักไทย หรือพรรคการเมืองอื่นหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองอื่นในกรณีเขตเลือกตั้งใดมีผู้สมัครพรรคอื่นสมัครด้วย ด้วยวิธีการหลอกลวงหรือใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕)

(๔) เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ก่อนมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร นายอภิสิทธิ์ และคณะ ซึ่งเป็นกรรมการบริหารและอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ไปพบกับนายสนธิ ลิ้มทองกุล หัวหน้ากลุ่มพันธมิตร และต่อมาได้มีการบริหาร อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นบนเวทีของนายสนธิอย่างต่อเนื่อง ทั้ง ๆ เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า นายสนธิและพวก มีพฤติกรรมที่ต้องการขับไล่พันตำรวจโท ทักษิณ

(๕) ออกแถลงการณ์ร่วมกับพรรคชาติไทยและพรรคมหาชนว่าไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยอ้างว่าพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่มาร่วมลงชื่อในสัปดาห์ว่าจะปฏิรูปการเมืองก่อนสมัครรับเลือกตั้ง และอ้างว่าการเลือกตั้งต่อไปจะไม่บริสุทธิ์ตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีข้ออ้างที่เป็นไปตามกฎหมาย ทั้ง ๆ ที่สามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้แต่กลับไม่ส่งสมัคร ประกอบกับต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยกรรมการบริหารและอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจัดปราศรัยและจัดทำเอกสารแจกจ่ายจำนวนมาก เพื่อณรงค์ ให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครคนใดหรือพรรคใด ทั้ง ๆ ที่ตนเองไม่ได้ลงสมัครรับเลือกตั้ง แข่งขันด้วยแต่ประการใด และนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา ลูกน้องของนายไตรรงค์ ชัดขวางการลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคเล็กที่จังหวัดสงขลา เพื่อมิให้ลงสมัครแข่งขันกับพรรคไทยรักไทย โดยมุ่งหมายให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคไทยรักไทยที่มีผู้สมัครลงสมัครเพียงคนเดียวได้คะแนนเสียงเลือกตั้งไม่ถึง ร้อยละยี่สิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นอันจะส่งผลให้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่มีพระราชกฤษฎีกา ให้มีการเลือกตั้ง มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ครบจำนวนที่จะเปิดการประชุมสภาและไม่สามารถ ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้

(๖) นายทักษิณเป็นผู้นำนางสาวนิภา นางรัชญา และนายสุวิทย์ ราษฎรจังหวัดตรัง เดินทาง โดยรถยนต์ไปกรุงเทพมหานครเพื่อสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ย้อนหลังไปเดือนตุลาคมถึง พฤศจิกายน ๒๕๔๘ แล้วพากลับไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๙ จากนั้นก็พานुकคลทั้งสามไปพบกับนายสุเทพ นายถาวรและพวกที่กรุงเทพมหานคร จัดแถลงข่าวว่ามีพรรคการเมืองหนึ่งว่าจ้างให้ลงสมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นการกล่าวหาพรรคไทยรักไทย ว่าจ้างนั่นเอง และจากการตรวจหลักฐานทะเบียนพรรคการเมืองของนายทักษิณ ปรากฏว่าเป็นสมาชิก ผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ ผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อมีการสอบสวนเรื่องนี้ เจ้าหน้าที่ของ กกต. ถูกนายสาทิตย์ โทรศัพท์ต่อว่าว่าการสอบสวน ให้ทำหนังสือเชิญพยานด้วย พฤติการณ์น่าเชื่อได้ว่านายสาทิตย์ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจ

ให้นายทักษนัยกระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลทั้งสามซึ่งไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐

(๓) นายวรรณวิทย์ ตันติภิรมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า และพันตำรวจโท รุทพล เนาวรัตน์ ได้บันทึกภาพและเสียงของนายไทกร พลสุวรรณ ไว้เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ โดยที่นายไทกร ไม่รู้ตัวมาก่อนว่าจะถูกบันทึก เนื่องจากนายวรรณวิทย์ถูกนายไทกรข่มขู่ว่าส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งขาดคุณสมบัติ มีความผิด นายไทกรได้เสนอความช่วยเหลือจะให้เงินและหาที่อยู่อาศัยใหม่ให้ โดยขอให้ร่วมแถลงข่าวและกล่าวหาว่ากรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยอย่างเช่นนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ ให้เงินเพื่อให้ นายวรรณวิทย์ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง นายไทกรพูดว่าจะปรึกษาหารือกับเลขาธิการพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ ในเรื่องเงินค่าตอบแทนตามที่ นายวรรณวิทย์เรียกร้องจากหลักฐานทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองปรากฏว่านายไทกรเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในขณะที่กระทำการดังกล่าว และนายไทกร มีการติดต่อประสานงานกับผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเฉพาะนายสุเทพ ได้แก่การพานายชวกร โตสวัสดิ์ และ นายสุกสันต์ ชัยเทศ เข้าพบนายสุเทพเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการแก้ไขข้อมูลทะเบียนสมาชิกพรรคพัฒนาชาติไทย นายไทกรร่วมเดินทางไปกับคณะของนายสุเทพเพื่อไปบ้านนายบุญทวีศักดิ์ อมรสินธุ์ หัวหน้าพรรคพัฒนาชาติไทย จึงมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่านายสุเทพเป็นผู้ใช้ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้ นายไทกรว่าจ้างนายวรรณวิทย์ให้กล่าวใส่ร้ายพรรคไทยรักไทยว่าพรรคไทยรักไทยจ้างให้ผู้สมัครที่ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐

พฤติกรรมการของนายอภิสิทธิ์ กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าว ประกอบกับนายอภิสิทธิ์เรียกร้องให้ขอพระราชทานนายกรัฐมนตรี้และรัฐบาลพระราชทานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๗ เป็นการกระทำเพื่อไม่ต้องการให้การเลือกตั้งเป็นการทั่วไปสามารถดำเนินการไปได้ ไม่ต้องการให้มีรัฐบาลตามรัฐธรรมนูญเกิดขึ้น จึงเป็นการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖

(๒) และ (๓) การกระทำได้กล่าวเป็นการกระทำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นตัวแทนของ ผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นการกระทำของกรรมการบริหารและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยที่ไม่ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กระทำการใด ๆ ที่จะแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้โต้แย้งหรือระงับการกระทำของ บุคคลดังกล่าว จึงถือได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นผู้กระทำความผิด ร่วมทำหรือสนับสนุนการกระทำได้กล่าว

ส่วนข้อกล่าวหาเรื่องว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยและหน่วยงานเกี่ยวกั้งขังนางฐิติมา เห็นว่าพยาน หลักฐานที่ได้จากการสืบสวนสอบสวนยังไม่เพียงพอรับฟังได้ว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ต่อมาคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงได้รายงานผลการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียน พรรคการเมือง พิจารณาแล้วเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง จึงได้ส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมาให้ผู้ร้องพิจารณาดำเนินการ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

ผู้ร้องมีคำสั่งให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุด ดำเนินการตามความในมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ตามคำสั่งอัยการสูงสุด ที่ ๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ซึ่งผู้ร้องได้แต่งตั้งไว้แล้วพิจารณา คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวมีความเห็นว่า ข้อกล่าวหาและข้อวินิจฉัยของนายทะเบียน พรรคการเมืองบางกรณี ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ ดังนี้

(๑) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าร่วมกับกลุ่มพันธมิตรกู้ชาติกล่าวโจมตีรัฐบาลและประกาศขอ นายกรัฐมนตรีพระราชทานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๗ นั้น ไม่เป็นการกระทำผิด เพราะบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด และเสรีภาพในการชุมนุม โดยสงบและปราศจากอาวุธตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๔ อีกทั้งมิใช่เป็นการกระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖

(๒) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ รณรงค์ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกากบาทลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนนนั้น ไม่ใช่การห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อจะจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่นหรือพรรคการเมืองใดหรือให้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖

(๓) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่มีเหตุอันควรนั้น ไม่เป็นการกระทำผิดกฎหมาย เพราะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๒๘ (๒) บัญญัติว่า “การเลิกพรรคการเมือง ทั้งนี้ โดยมีให้นำเอาเหตุที่พรรคการเมืองไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง หรือเหตุที่ไม่มีสมาชิกของพรรคการเมืองได้รับเลือกตั้งมาเป็นเหตุให้ต้องเลิกหรือยุบพรรคการเมือง” ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖

(๔) กรณีกล่าวหาว่าเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หน่วงเหนี่ยวกักขังนางฐิติมา สมาชิกพรรคแผ่นดินไทยและให้ใส่ร้ายว่ากรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยได้วางใจให้สมาชิกพรรคแผ่นดินไทยลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เพื่อหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องได้คะแนนเสียงถึงร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๔ นั้น รับฟังไม่ได้ว่านางฐิติมาถูกบังคับขู่เข็ญเพื่อไปให้การใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖

ส่วนข้อกล่าวหาและข้อวินิจฉัยของนายทะเบียนพรรคการเมือง กรณีการกระทำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเห็นว่าเป็นการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ มีดังนี้

(๑) นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวงเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๕ กล่าวหาการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ว่าเป็น “ระบอบทักษิณ” และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณ ทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และในวันเดียวกันนั้น นายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กล่าวโจมตีการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ว่าเป็นระบอบทักษิณ โดยนอกจากจะกล่าวหาในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ แล้วยังกล่าวโจมตีว่าระบอบดังกล่าวเป็นระบอบที่นายกทักษิณคุมอำนาจตัดสินใจตั้งการแต่ผู้เดียว ไม่ให้คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบบรัฐสภา ไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง มีการทุจริต คอร์รัปชัน นীরายกูร์บังหลวง และที่กรรมการบริหารและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตรทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ในระหว่างวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ กล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ ในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ รวมทั้งกรณีที่นายถาวรกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดทำแผ่นปลิวซึ่งมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า “ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทยอย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตร ประเทศชาติสูญเสียวายอย่างใหญ่หลวง... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบทักษิณ เพื่อปราบปรามการโกงทั้งโคตรให้ได้...” นั้น พฤติกรรมตามข้อเท็จจริงดังกล่าวของนายอภิสิทธิ์ กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการสร้างคำว่า “ระบอบทักษิณ” ขึ้นมาเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่ามีการปกครองประเทศไทยโดยระบอบอื่นนอกจากที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ อันเป็นการใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ให้ประชาชนทั่วไปเกลียดชัง ให้เข้าใจว่าเป็น คนชั่ว คนทุจริต และขายชาติ อันมีลักษณะเป็นการใส่ร้ายหรือจู่โจมให้ประชาชนเข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพรรคไทยรักไทย โดยมีเจตนาเพื่อให้ประชาชน งควั่นการลงคะแนนให้แก่พรรคไทยรักไทย อันเป็นการกระทำซึ่งต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕)

(๒) นายทักษิณ ผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ กรรมการบริหารและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำนางสาวนิภา นางรัชฎ และนายสุวิทย์ ราษฎรจังหวัดตรัง เดินทางไป

กรุงเทพมหานคร เพื่อสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยร่วมมือกับนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส. ๑๘/ข ๒) รวม ๓ ฉบับ เพื่อนำไปเป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้ง ในการส่งนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง โดยเอกสารดังกล่าวระบุว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่น้อยกว่า ๕๐ วัน อันเป็นเท็จ เนื่องจากนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง เป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓ (๔) และต่อมาปรากฏว่านายทักษิณได้พานางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรัง จากนั้นได้พานักลทั้งสามไปพบนายสุเทพ นายถาวร และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่กรุงเทพมหานคร เพื่อจัดแถลงข่าวว่ามีพรรคการเมืองหนึ่งซึ่งต่อมาหมายถึงพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามลงสมัครรับเลือกตั้ง พฤติการณ์เชื่อได้ว่า นายสาทิตย์ซึ่งเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณกระทำการดังกล่าว อันเป็นการใช้ให้บุคคลอื่นกระทำผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๓) เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ซึ่งอยู่ในระหว่างวันเวลาที่มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ นายไทกรในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ว่าจ้างให้นายวรรณวิทย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ ซึ่งเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครอง

ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญและเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๔) วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ นายถาวร รองเลขาธิการและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ นายประพร เอกอุรุ นายชาติคนสนิทของนายไทรรงค์ รองหัวหน้าพรรค ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายคณิต ผดุงอรรรถ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง และนายนิสิต ชูโชติช่วง สมาชิกพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ร่วมกันจัดขบวนการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปีتما ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเห็นว่า ตามข้อกล่าวหาทั้ง ๔ ข้อ พยานหลักฐานตามที่ปรากฏในสำนวนตามรายงานการสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และความเห็นของประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง มีเหตุผลน่าเชื่อว่าการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยหัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรค เป็นการกระทำในการดำเนินกิจการทางการเมืองเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยประสงค์มิให้มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกา ยุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และเพื่อมิให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

กรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองมีความเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิด ๖ ข้อ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แม้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงฯ เห็นว่าการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ เพียง ๔ ข้อ เท่านั้นที่เป็น การกระทำฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แต่ผู้ร้องเห็นสมควรยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้ว ก็ไม่ใช่ กรณีที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ อีกทั้งคำร้องที่จะยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้บรรยายข้อเท็จจริงโดยละเอียด ตั้งแต่มีผู้ร้องเรียน ความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ความเห็นของคณะกรรมการ เลือกลง ความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองและความเห็นของผู้ร้อง พร้อมทั้งส่งหลักฐาน ทั้งหมดเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้นำข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังกล่าวมาประกอบการพิจารณา จึงไม่ต้องส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน ต่อไป

ผู้ร้องพิจารณาพยานหลักฐานและจำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่ประธานกรรมการ เลือกลง นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมา ประกอบกับความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบ ข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้ผู้ร้องดำเนินการตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๓ แล้วเห็นพ้องด้วยกับคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ดังนี้

(๑) ระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาที่มี พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทั่วไปมีผลใช้บังคับผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยคณะกรรมการบริหารพรรคและมติที่ประชุมใหญ่ มีนโยบายไม่ส่งสมาชิกพรรคสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภา ผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป ทั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขต เลือกลงทุกเขตเลือกลง แต่ตามวันเวลาดังกล่าว นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และกรรมการ บริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หลายคนได้ร่วมกันจัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิด ในคะแนนนิยมของพันธมิตรเพื่อไทย ทักษิณ หัวหน้าพรรคไทยรักไทย และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปดังกล่าวตามสถานที่ต่าง ๆ กัน ในกรุงเทพมหานคร จังหวัดเชียงใหม่

จังหวัดสงขลา จังหวัดตรัง จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอื่น ๆ หลายแห่งในเขตเลือกตั้ง ชักชวนประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งทั้งที่ไปฟังการปราศรัย และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางสื่อสารมวลชนทุกแขนง ชักจูงให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปทุกเขตเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๒) เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ เวลากลางวัน ซึ่งเป็นวันเวลาที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ นายทักษณีย์ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำนางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ตามลำดับ ในฐานะผู้สมัครรับเลือกตั้งของสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยบุคคลดังกล่าวได้รับเงินค่าสมัครและค่าใช้จ่ายจากนายทักษณีย์ แต่ต่อมาผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ตรวจสอบพบว่า นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนเนื่องจากเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่ครบ ๕๐ วัน หลังจากนั้น นายสุเทพ เลขาธิการ นายถาวร รองเลขาธิการ และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กับพวก ได้จัดแถลงข่าวที่กรุงเทพมหานครกล่าวหาว่า พรรคไทยรักไทยเป็นผู้ว่าจ้างให้นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ลงสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นความเท็จ ซึ่งความจริงแล้วมีพยานหลักฐานน่าเชื่อได้ว่านายสาทิตย์ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรังและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีส่วนรู้เห็นให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษณีย์กระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลทั้งสามซึ่งไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ

และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๓) เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ซึ่งอยู่ในระหว่างวันเวลาที่มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ นายไทกรในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ว่าจ้างให้นายวรรณวิทย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดให้มี การแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ หรือพรรคไทยรักไทย เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๔) เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาหลายเขต เนื่องจากมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวและได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ และกำหนดให้เปิดรับสมัครในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ครั้นต่อมาวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๕.๓๐ นาฬิกา นายชูชาติ ประธานธรรม ได้นำนางสาวปัทมา นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์ สมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ (ที่ถูกพรรคคนขอปลดหนี้) ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา ได้มีนายถาวร รองเลขาธิการและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย นายวิรัตน์ นายเจือ และนายประพร ร่วมกับนายชาติ คนสนิทของนายไตรรงค์ รองหัวหน้าและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายคณิต รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง และนายนิสิต สมาชิกพรรค

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกันขัดขวางการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ นางสาวปัทมา นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์ อันเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

การกระทำความผิดของข้อ (๑) ถึง (๔) เป็นการกระทำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นการกระทำในการดำเนินกิจการทางการเมือง เพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อประสงค์มิให้การเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และเพื่อมิให้การเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ดำเนินการไปได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยอาศัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗, ๑๓๖, ๑๔๔, ๑๔๕, ๑๒๗, ๑๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓), ๖๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ ขอให้มีการสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรค ในฐานะเป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ รองหัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรค ได้กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) และขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและแก้ไขคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาสรุปความได้ว่า

(๑) ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๑ เรื่องการปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจงใจให้เข้าใจผิด ในคะแนนนิยมนั้น

ผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นพรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ต่อสู้เพื่อรักษาระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างเข้มแข็งตลอดมา ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้เป็นผู้บัญญัติคำว่า “ระบอบทักษิณ” แต่เป็นที่ประจักษ์โดยทั่วไปว่าในช่วงเวลาประมาณ ๕ ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยภายใต้การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลที่มีพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรี มีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจในหมู่ประชาชนชาวไทยจำนวนมากในหลายเรื่อง จึงมีผู้บัญญัติพฤติกรรมของการปกครองรูปแบบนี้ว่า “ระบอบทักษิณ” การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวถึง “ระบอบทักษิณ” นั้น หาได้เป็นความผิดและไม่เป็นเหตุที่ผู้ร้องจะนำมากล่าวอ้างเพื่อให้พิจารณาสั่งให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ เพราะการกล่าวถึง “ระบอบทักษิณ” ของผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นเพียงการวิพากษ์วิจารณ์และกล่าวถึงในทางการเมือง เกี่ยวกับการบริหารบ้านเมืองตามกรอบแนวคิด ทฤษฎี แนวทางนโยบายและการบริหารจัดการประเทศของ พันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะนายกรัฐมนตรี อันเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ ที่ให้การรับรองคุ้มครองไว้ และตามปฎิญาสาทลสิทธิมนุษยชนว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของสหประชาชาติที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก หาได้มีการกระทำใดของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่เป็นการเกินเลยจากขอบเขตแห่งการใช้สิทธิและเสรีภาพทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแต่อย่างใดไม่

เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องที่ ๑ เห็นว่าการประกาศยุบสภาของพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ชอบด้วยเหตุผล กล่าวคือ การบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะหัวหน้ารัฐบาลได้ก่อให้เกิดวิกฤตศรัทธาต่อประชาชนอย่างต่อเนื่อง เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ และเหตุการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนปัญหาการทุจริตประทุมิชอบที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง และเกี่ยวข้องพัวพันถึงตัวพันตำรวจโท ทักษิณ โดยตรง โดยเฉพาะกรณีที่ พันตำรวจโท ทักษิณ และครอบครัวได้ขายหุ้นของบริษัท ชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) อันเป็นธุรกิจในรอบครัวชินวัตรให้แก่บริษัท เทมาเส็ก จำกัด โดยไม่เสียภาษี เป็นเหตุให้สาธารณชนเสื่อมวลง ตลอดจนนักวิชาการวิพากษ์วิจารณ์โจมตีกล่าวหาพันตำรวจโท ทักษิณ และครอบครัวอย่าง

รุนแรงต่อเนื่อง ต่อมาพันตำรวจโท ทักษิณ กลับประกาศยุบสภาเพื่อหลบหนีการซักฟอกโดยอ้างเหตุผลว่าเกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงในหมู่ประชาชน อันเป็นข้ออ้างที่ไร้เหตุผลมิได้เป็นไปตามครรลองในระบบประชาธิปไตยและประเพณีที่เคยปฏิบัติในทางการเมืองของประเทศไทย การประกาศยุบสภาของพันตำรวจโท ทักษิณ พฤติการณ์ปรากฏชัดว่ามีการร่วมมือกับคณะกรรมการการเลือกตั้งชุดที่มีพลตำรวจเอก วาสนา เป็นประธาน วางแผนการเพื่อช่วยเหลือพรรคไทยรักไทย จงใจเอาเปรียบพรรคการเมืองอื่น ๆ รวมทั้งผู้ถูกร้องที่ ๑ และการดำเนินการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อไปในทางขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ประกอบกับการยุบสภารั้งนี้ไม่ได้เป็นไปเพื่อแก้ปัญหาของประเทศชาติ แต่เป็นการกระทำเพื่อฟอกตัวเอง ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้ถูกร้องที่ ๑ รวมทั้งพรรคชาติไทย และพรรคมหาชน จึงมีมติร่วมกันไม่ส่งผู้สมัครลงสมัครรับเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นเหตุให้ พันตำรวจโท ทักษิณ และสมาชิกพรรคไทยรักไทยไม่พอใจ จึงได้ออกแถลงการณ์หาเสียงทั่วประเทศกล่าวหาประณามผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าเป็นผู้ทำลายประชาธิปไตยและละเมิดรัฐธรรมนูญ เล่นการเมืองโดยไม่เคารพกติกา ทำลายเศรษฐกิจของบ้านเมืองให้เสียหาย ด้วยเหตุดังกล่าวผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงจำเป็นต้องจัดการปราศรัยให้ประชาชนรับทราบความจริง และชี้แจงข้อกล่าวหาที่พันตำรวจโท ทักษิณ และบรรดาสมาชิกพรรคไทยรักไทยได้ใส่ความผู้ถูกร้องที่ ๑ การกล่าวปราศรัย และแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ในทางการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต ดิขุมวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะที่เป็นบุคคลสาธารณะ อันเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญและในฐานะที่เป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้าน เป็นการดำเนินการทางการเมืองตามวิถีทางในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การจัดปราศรัยของผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ว่าจะในกรุงเทพมหานครหรือในส่วนภูมิภาคตามจังหวัดต่าง ๆ เป็นการกระทำที่ไม่เป็นความผิดต่อกฎหมายแต่อย่างใด ไม่มีข้อความใดอันเป็นเท็จกล่าวหาหรือใส่ร้าย พันตำรวจโท ทักษิณ หรือพรรคไทยรักไทยโดยปราศจากความเป็นจริง ไม่มีการกระทำใดอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ไม่มีผลเป็นการกระทำเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองในระบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขโดยวิถีทางที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

ตามที่ผู้ร้องกล่าวหาว่า นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวง กล่าวหาการบริหารงานของ พันตำรวจโท ทักษิณ ว่าเป็น “ระบอบทักษิณ” และกล่าวว่า

“วันนี้ระบอบทักษิณทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ”
ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขอชี้แจงว่า

ก) กรณีเรื่องทำลายประชาธิปไตย การปราศรัยดังกล่าวของนายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคสมาชิกหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ตามสิทธิทางการเมือง เป็นการชี้แจงและให้ข้อเท็จจริงแก่ประชาชน โดยชี้ให้เห็นถึงการกระทำของนายกรัฐมนตรีและการบริหารบ้านเมืองที่เป็นปัญหา อันมีลักษณะไม่เคารพและไม่เป็นไปตามวิถีทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งพฤติกรรมของพันตำรวจโท ทักษิณ ตลอดระยะเวลา ๕ ปี ที่บริหารบ้านเมืองก็ล้วนแต่ปรากฏข้อเท็จจริงที่มีการทำลายหลักการของระบอบประชาธิปไตยในหลายกรณี ไร้เสี้ยวข้างมากในสภาผลักดันให้กฎหมายที่รัฐบาลเสนอผ่านสภาผู้แทนราษฎร ทั้ง ๆ ที่กฎหมายนั้นมีข้อผิดพลาด จนเป็นผลให้พระราชบัญญัติบางฉบับไม่ได้รับการโปรดเกล้าฯ ลงพระปรมาภิไธย และพันตำรวจโท ทักษิณยังมีพฤติกรรมที่แสดงออกโดยแข็งข้อว่าไม่ได้ให้ความสำคัญแก่รัฐสภาไม่เคารพกฏกติกาประชาธิปไตยที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ทำลายความเชื่อมั่นของระบบรัฐสภา ทำลายเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา แม้จะปรากฏว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาได้ตั้งกระทู้ถามพันตำรวจโท ทักษิณ เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินแทบทุกนัดของการประชุมกลับปรากฏว่าพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้และไม่ยอมมาตอบกระทู้ถามของสมาชิกรัฐสภา อันเป็นการกระทำที่สื่อชัดว่าพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ให้ความสำคัญแก่ระบบรัฐสภาและไม่ให้เกียรติสถาบันนิติบัญญัติ

ข) กรณีการแทรกแซงองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ตลอดระยะเวลา ๕ ปีที่ พันตำรวจโท ทักษิณเป็นนายกรัฐมนตรี ปรากฏข้อเท็จจริงว่า องค์กรอิสระทั้งหลายตามรัฐธรรมนูญ เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) ได้ถูกแทรกแซง ครอบงำ โดยอำนาจฝ่ายการเมืองมาโดยตลอด ตั้งแต่กระบวนการสรรหา การแต่งตั้ง การพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด จนทำให้การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระดังกล่าวขาดความเป็นอิสระและเที่ยงธรรม เป็นการทำลายเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ พฤติกรรมการแทรกแซงองค์กรอิสระดังกล่าวเกิดขึ้นโดยการกระทำของพันตำรวจโท ทักษิณ และบุคคลใกล้ชิดตนเองในหลายกรณี

ค) กรณีการครอบงำวุฒิสภา เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ได้เข้าไปแทรกแซงและครอบงำการทำงานของวุฒิสภาเพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาเสียงข้างมากมีมติในหลายเรื่องเป็นไปตามความต้องการของพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลตลอดมา อาทิ การลงมติเลือกบุคคลเข้ารับตำแหน่งเป็นกรรมการในองค์กรอิสระต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญก็มีการลงมติตามที่รัฐบาลต้องการทุกครั้ง และเป็นที่ยอมรับทั่วไปว่าสมาชิกวุฒิสภาลงมติโดยมีการกำหนดตัวบุคคล (บล็อกละโหวต) ตามความต้องการของพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลพรรคไทยรักไทย

ง) กรณีการแทรกแซงสื่อ ภายใต้การบริหารของ พันตำรวจโท ทักษิณ ในช่วง ๕ ปี ที่ผ่านมามีปรากฏว่าสื่อมวลชนทุกสาขาได้ถูกแทรกแซง ครอบงำจากพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลพรรคไทยรักไทย โดยปรากฏพฤติกรรมว่าพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลพรรคไทยรักไทยได้เข้าควบคุมหรือส่งคนสนิทเข้าควบคุมสั่งการให้สถานีวิทยุกระจายกรรมประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุโทรทัศน์ทุกช่องทำการเสนอข่าวของพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลแต่ฝ่ายเดียวทุกวัน กีดกันและห้ามมิให้นำเสนอข่าวของฝ่ายค้านหรือบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่าง หากหนังสือพิมพ์ฉบับใดเสนอข่าวที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาล ผู้บริหารหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นก็จะถูกกดดันแก่งัด เช่น ถูกถอนการโฆษณา หรือถูกคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) เข้าตรวจสอบฐานะทางการเงินเพื่อให้เกิดความกลัวและเสียชื่อเสียงสำหรับผู้ดำเนินรายการวิทยุและโทรทัศน์รายใดที่รัฐบาลทักษิณไม่อาจควบคุมสั่งการได้ หรือดำเนินรายการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล ก็จะถูกปลดหรือถอดออกจากการดำเนินรายการ ข้อเท็จจริงเรื่องการคุกคามแทรกแซงสื่อได้ปรากฏให้เห็นและเกิดขึ้นอย่างรุนแรงในยุคของรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ปราศรัยยับยั้งประเด็นปัญหาดังกล่าวนี้ขึ้นมาวิพากษ์วิจารณ์และเรียกร้องให้รัฐบาลยุติการกระทำดังกล่าวยอมเป็นสิทธิโดยชอบธรรม เพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพของประชาชน สื่อมวลชน อันเป็นประโยชน์ของประเทศชาติและสาธารณชนโดยแท้ หากได้เป็นการใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ หรือพรรคไทยรักไทยโดยปราศจากความจริงแต่อย่างใดไม่

กรณีนายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวปราศรัยถึงระบอบทักษิณ ว่าเป็นระบอบที่พันตำรวจโท ทักษิณ คุมอำนาจการตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียว ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง มีการทุจริต คอร์รัปชัน นอราชฎ์บังหลวง ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขอชี้แจงว่า

ก) กรณีพ้นตำรวจโท ทักษิณ คุมอำนาจตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียว ทำลายระบบคุณธรรม ก่อให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า การบริหารงานของรัฐบาลพ้นตำรวจโท ทักษิณ อำนาจการบริหาร สั่งราชการ และการตัดสินใจในการดำเนินนโยบายใด ๆ ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของพ้นตำรวจโท ทักษิณ แต่เพียงผู้เดียว รัฐมนตรีของรัฐบาลมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ น้อยมาก นอกจากนี้สภาผู้แทนราษฎรซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคไทยรักไทย เป็นจำนวนเสียงข้างมากโดยเด็ดขาดก็ตกอยู่ภายใต้การครอบงำสั่งการของพ้นตำรวจโท ทักษิณ และ ผู้ใกล้ชิด เป็นผู้กำหนดทิศทางและแนวทางในการลงมติในสภาผู้แทนราษฎร

ส่วนประเด็นเรื่องการทำลายระบบคุณธรรมก็มีผลสืบเนื่องจากพฤติกรรมที่แสดงออกโดยชัดเจน ของพ้นตำรวจโท ทักษิณ เอง ในการพิจารณาแต่งตั้งโยกย้ายตำแหน่งสำคัญ ๆ ของกองทัพ ตำรวจ และข้าราชการประจำ โดยพ้นตำรวจโท ทักษิณ ใช้ระบบอุปถัมภ์ ไม่ได้ใช้ระบบคุณธรรม ไม่คำนึงถึง ความรู้ ความสามารถ และอาวุโส เป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไปในหมู่ข้าราชการทุกกระทรวง ทบวง กรม ว่าการจะให้ได้รับการพิจารณาแต่งตั้งให้ได้เลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่งสำคัญ ๆ นั้นต้องวิ่งเต้นเข้าหา ผู้มีอำนาจทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ ตัวพ้นตำรวจโท ทักษิณ หรือภริยา และบรรดาญาติ พี่น้องผู้ใกล้ชิดของบุคคลทั้งสอง อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมแห่งการทำลายระบบคุณธรรม คุณงามความดี สร้างความแตกแยกในหมู่ข้าราชการทุกภาคส่วน การวิพากษ์วิจารณ์เรื่องดังกล่าวนี้ จึงมิใช่เป็นการใส่ร้ายด้วยข้อความอันเป็นเท็จแต่อย่างใด

ข) กรณีที่การปกครองในระบอบทักษิณ ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง แยกแยกอย่างรุนแรง ในสังคมอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน นั้น ความจริงที่ปรากฏให้เห็นจนเกิดเป็นวิกฤตของบ้านเมือง ในช่วงที่พ้นตำรวจโท ทักษิณ บริหารประเทศไม่ว่าในกรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดน ภาคใต้ นำมาซึ่งการสูญเสียชีวิตเลือดเนื้อของพี่น้องประชาชนทั้งไทยพุทธและไทยมุสลิม ล้วนมีสาเหตุ มาจากความผิดพลาดของรัฐบาลพ้นตำรวจโท ทักษิณ นอกจากนี้พ้นตำรวจโททักษิณได้ประกาศนโยบายปราบปรามยาเสพติดโดยถือเป็นวาระแห่งชาติ ในการประกาศสงครามขั้นแตกหักเพื่อเอาชนะยาเสพติด แบบดาต่อดา ฟันต่อฟัน พ้นตำรวจโททักษิณได้มอบหมายและชี้แจงนโยบายต่อเจ้าหน้าที่ระดับสูง เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๔๖ ให้ดำเนินการอย่างเด็ดขาด โดยใช้ถ้อยคำชี้นำปลุกเร้าและกดดัน ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ปฏิบัติหวนกลับไปใช้ความรุนแรงนอกระบบกฎหมาย หลีกเลี่ยงกระบวนการยุติธรรม และหลักนิติธรรม ดังนั้นกรณีที่มีการฆ่าตัดตอนประชาชนเสียชีวิตไป ๒,๕๐๐ คน จึงเป็นไปตามความต้องการ และคำสั่งของพ้นตำรวจโท ทักษิณ อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

นอกจากนี้เมื่อมีประชาชนจำนวนมากแสดงความคิดเห็นคัดค้านการบริหารงานที่ไม่ชอบธรรมของรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ก็ได้ดำเนินการจัดตั้งและแบ่งแยกประชาชนโดยใช้อำนาจและเจ้าหน้าที่ กลไกของรัฐบาลไปสนับสนุนประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งให้มาต่อต้านคัดค้านผู้ที่มีความคิดเห็นแตกต่างจากตน โดยไม่ฟังเสียงคัดค้านวิพากษ์วิจารณ์เสนอแนะของประชาชน สื่อมวลชน นักวิชาการ บุคคลสำคัญผู้มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชน ก่อให้เกิดความขัดแย้งแตกแยกในสังคมไทยอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน นอกจากพฤติกรรมดังกล่าวแล้ว พันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลพรรคไทยรักไทย ยังได้พูดและแสดงออกต่อประชาชนและสื่อมวลชนหลายครั้ง จังหวัดใดที่สนับสนุนและเลือกพรรคไทยรักไทย รัฐบาลก็จะจัดสรรงบประมาณไปเพื่อการพัฒนาจังหวัดนั้น ๆ ก่อน คำพูดของพันตำรวจโท ทักษิณ ดังกล่าวนำมาซึ่งความแตกแยกในสังคมอย่างรุนแรง

ก) กรณีการปราศรัยหรือวิพากษ์วิจารณ์ว่า รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง นั้น เช่น กรณีที่ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) คือบุคคลในครอบครัวของพันตำรวจโท ทักษิณ และบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดได้ขายหุ้นส่วนใหญ่และกิจการของบริษัทในเครือทั้งหมด ให้แก่บริษัท เทมาเส็ก จำกัด ประเทศสิงคโปร์ เป็นเงิน ๑๓,๓๐๐ ล้านบาท โดยหลีกเลี่ยงไม่เสียภาษีให้แก่รัฐ กรณีบริษัท ซินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ที่ได้รับสัมปทานดำเนินธุรกิจดาวเทียมไอ พี สตาร์ อันเป็นธุรกิจของพันตำรวจโท ทักษิณ และครอบครัว ได้รับการยกเว้นไม่เสียภาษี ซึ่งเทียบเท่ากับสิทธิประโยชน์สูงสุดที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนให้แก่การลงทุนที่ลงทุนในเขต ๓ ซึ่งเป็นเขตท้องที่ห่างไกล ทูรกันดาร์ ทำให้ได้รับประโยชน์จากการดังกล่าวเป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่า ๑๖,๔๕๕ ล้านบาท โดยพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะนายกรัฐมนตรี และเป็นประธานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนโดยตำแหน่งได้ผลักดันให้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมีมติยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเฉพาะรายได้ที่ได้รับจากต่างประเทศเป็นเวลา ๘ ปี ให้แก่บริษัท ซินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ทำให้รัฐต้องสูญเสียรายได้ที่จะได้รับเงินภาษี เป็นเงิน ๑๖,๔๕๕ ล้านบาท ส่อเจตนาเป็นการทุจริตเชิงนโยบายของพันตำรวจโท ทักษิณ หรือกรณีสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ภายหลังจากที่บริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้เข้ามาถือหุ้นรายใหญ่แล้ว ก็ปรากฏว่ามีการลดค่าสัมปทาน และเปลี่ยนแปลงการจัดผังและสัดส่วนรายการเสียใหม่ ทำให้กลุ่มบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่นผู้ถือหุ้นรายใหม่ได้รับประโยชน์จากการเสนอลดค่าสัมปทาน ทำให้รัฐขาดรายได้เป็นเงินประมาณ ๑๑,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งในทำนองกลับกัน

ทำให้กลุ่มธุรกิจชินคอร์ปอเรชั่นได้รับผลประโยชน์เป็นเงินประมาณ ๑๗,๐๐๐ ล้านบาท และเมื่อมีการปรับเปลี่ยนผังและสัดส่วนรายการแล้วทำให้สถานีโทรทัศน์ไอทีวี นำเสนอรายการละครและรายการบันเทิงอื่นได้มากขึ้น ส่งผลให้เจ้าของกิจการได้รับประโยชน์จากค่าโฆษณาเพิ่มขึ้น ทำให้หุ้นของบริษัทไอทีวี ในตลาดหลักทรัพย์มีมูลค่าสูงขึ้น ย่อมเป็นประโยชน์แก่ผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่ คือกลุ่มบริษัทชินคอร์ปอเรชั่นของครอบครัวพันตำรวจโท ทักษิณ นั่นเอง

ง) กรณีปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน นอกราชการบังหลวง ภายใต้การบริหารงานของรัฐบาลทักษิณ นั้น ปรากฏข้อเท็จจริงเกิดขึ้นมากมาย เช่น กรณีการทุจริตจากโครงการจัดซื้อเครื่องตรวจจับวัตถุระเบิด ซีทีเอ็กซ์ และการทุจริตจากงานประมูลก่อสร้างหรือติดตั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในสนามบินสุวรรณภูมิ หรือกรณีรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ สั่งการให้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า (เอ็กซิมนแบงก์) ปลดปล่อยเงินกู้ให้แก่รัฐบาลพม่าเป็นจำนวนเงิน ๔,๐๐๐ ล้านบาท โดยไม่มีหลักประกันจากรัฐบาลพม่า และรัฐบาลไทยโดยกระทรวงการคลังต้องชดเชยส่วนต่างของดอกเบี้ยให้ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏภายหลังว่า รัฐบาลพม่าได้ใช้เงินดังกล่าวส่วนหนึ่งมาซื้อวัสดุอุปกรณ์ระบบโทรคมนาคมจากบริษัทธุรกิจของครอบครัวพันตำรวจโท ทักษิณ และว่าจ้างบริษัทผู้ใกล้ชิดพันตำรวจโท ทักษิณ ไปรับงานจ้างทำงานหลายโครงการในประเทศพม่า อันเป็นการแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้องในอีกรูปแบบหนึ่ง หรือกรณีการทุจริตเชิงนโยบายจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ เช่น การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ก็ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีกลุ่มธุรกิจที่เป็นพวกพ้องกับรัฐบาลพรรคไทยรักไทยได้ผลประโยชน์จากการจัดสรรหุ้นไปเป็นจำนวนมากและเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากผลประโยชน์จากการที่ท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ และยังมีความพยายามที่จะแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และรัฐวิสาหกิจด้านสาธารณูปโภคในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้อง ทั้งดำเนินการไปในลักษณะที่ขัดต่อกฎหมาย จนศาลปกครองมีคำสั่งให้ยุติการจัดจำหน่ายหุ้นและการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีการแก้กรอบการแปรสัญญากิจการโทรคมนาคมใหม่โดยได้นำเรื่องเสนอเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อออกพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๔๖ อนุมัติให้จัดเก็บภาษีสรรพสามิตกิจการโทรคมนาคมไม่เกินร้อยละ ๕๐ เพื่อช่วยเหลือเอื้อประโยชน์ให้แก่บริษัท แอดวานซ์อินโฟร์เซอรัวีส จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่พันตำรวจโท ทักษิณ และครอบครัวก่อตั้งขึ้นเพื่อประกอบธุรกิจโทรศัพท์มือถือ ไม่ต้องจ่ายค่าสัมปทานให้แก่รัฐในอัตราร้อยละ ๒๕ ของรายได้ ทำให้รัฐสูญเสียรายได้จำนวนมหาศาล

กรณีที่น่ายถาวร กรรมการบริหารพรรค จัดทำแผ่นปลิวซึ่งมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า “ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทยอย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตรประเทศชาติสูญเสียวางอย่างใหญ่หลวง... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบทักษิณ เพื่อปราบปรามการโกงทั้งโคตรให้ได้...” นั้น ผลการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ได้ข้อสรุปรับฟังเป็นยุติดังกล่าวแล้วว่าไม่เป็นความผิด จึงได้จัดทำรายงานผลการสืบสวนสอบสวนต่อคณะกรรมการเลือกตั้ง ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ลงนามโดยนายไพฑูรย์ เนติโพธิ์ ข้อความที่ปรากฏตามแผ่นปลิวซึ่งมีข้อความตามที่ผู้ร้องได้นำมาเป็นข้อกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงเป็นข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติแล้วว่าการกระทำดังกล่าวนั้นไม่เป็นความผิดแต่อย่างใด แต่คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ชุดที่มีนายสุริยา ทรงวิทย์ เป็นประธาน ยังนำเอากรณีดังกล่าวมากล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ อีก แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ อย่างไรก็ดี ผลไม่เป็นธรรมและมีเจตนาถั่นแถ้งผู้ถูกร้องที่ ๑

ดังนั้น กรณีการกล่าวปราศรัยของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กรรมการบริหารพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ได้กล่าวปราศรัยเกี่ยวกับการกระทำและพฤติกรรมของพันตำรวจโท ทักษิณ ตลอดระยะเวลาที่ได้บริหารประเทศ จึงเป็นเรื่องจริงทั้งสิ้น สมควรที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ จะได้นำกล่าวชี้แจงแก่ประชาชนในฐานะเจ้าของประเทศให้ตระหนักและเข้าใจถึงคำว่า “ระบอบทักษิณ” จึงถือว่าคำปราศรัยของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในส่วนนี้นอกจากจะเป็นการตอบโต้พันตำรวจโท ทักษิณ และพรรคไทยรักไทยในทางการเมือง และเป็นการกระทำเพื่อป้องกันส่วนได้เสียของผู้ถูกร้องที่ ๑ และประชาชน ยังถือว่าเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต ตีชมด้วยความเป็นธรรมในฐานะที่พันตำรวจโท ทักษิณ เป็นบุคคลสาธารณะและผู้ถูกร้องที่ ๑ ในฐานะเป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้านมีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะวิพากษ์วิจารณ์นายกรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ทั้งข้อความที่กล่าวปราศรัยก็เป็นการตอบโต้กันในทางการเมือง อันถือเป็นเรื่องระหว่างพรรคการเมืองที่สามารถกระทำได้ตามระบอบประชาธิปไตย มิใช่เป็นการกระทำเพื่อล้มล้างระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นเหตุให้ผู้ร้องนำเรื่องนี้มาร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้

(๒) ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๒ เรื่องนายสาทิตย์ กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้การสนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณฯกระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสาทิตย์ไม่เคยใช้ ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้ นายทักษิณฯกระทำความผิดฐานตามข้อกล่าวหาของผู้ร้อง และผู้บริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากนายสาทิตย์ไม่มีผู้ใด รู้จักหรือมีความสัมพันธ์ใด ๆ กับนายทักษิณฯมาก่อน การกระทำใด ๆ ของนายทักษิณฯไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ แก่นายสาทิตย์หรือผู้ถูกร้องที่ ๑ ข้อกล่าวหาของประธานกรรมการเลือกตั้งในฐานะ นายทะเบียนพรรคการเมือง และข้อกล่าวหาของผู้ร้องขัดกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางการสอบสวน ของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง กล่าวคือ ผู้ร้องกล่าวหาว่านายทักษิณฯ ได้นำบุคคล ทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งโดยบุคคลดังกล่าวได้รับเงิน ค่าสมัคร จากนายทักษิณฯทั้งที่ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวน บุคคลทั้งสามต่างให้การสอดคล้องกันว่าได้รับเงินค่าสมัครจากผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ กรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ ของนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ให้สัมภาษณ์ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง ๓ ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้จ่ายเงินค่าสมัครให้ “ในส่วนของจังหวัดตรังพรรคจ่ายเพราะว่าทางผู้สมัครไม่พร้อม ทางพรรคเลยจ่ายเงินให้”

นอกจากนี้ยังปรากฏข้อเท็จจริงทำนองเดียวกันเกิดขึ้นที่จังหวัดปัตตานี โดยนายปฐม เทียนสิน ได้ร้องเรียนต่อนายสุเทพว่าได้รับการติดต่อให้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง ที่ ๒ เช่นเดียวกับกรณีดังกล่าวข้างต้น นายสุเทพจึงได้แนะนำให้ทำหนังสือลาออกจากสมาชิกผู้ถูกร้อง ที่ ๒ กรณีนี้แสดงให้เห็นชัดเจนว่า การลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของบุคคลต่าง ๆ ที่ขาดคุณสมบัติในจังหวัดอื่นของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นเรื่องระหว่างผู้สมัครกับผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้งสิ้นโดยที่ ไม่มีผู้อื่นเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสาทิตย์ จึงมิได้มีส่วนให้การสนับสนุนหรือรู้เห็น เป็นใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ การกระทำใด ๆ ของบุคคล ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งดังกล่าวตามคำร้องของผู้ร้องล้วนเป็นการกระทำของบุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับ ผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการแทนและมีผลผูกพันกับผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่อย่างใด

(๓) ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๓ เรื่องนายไทรกรในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขานุการพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างนายบรรชวิทธิ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าจัดให้มีการแถลงข่าวเพื่อให้ใส่ร้ายนายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย ว่าได้จ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ นั้น นายไทรกรไม่ใช่ตัวแทนของนายสุเทพ และไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๑ นายสุเทพไม่เคยยอมรับหรือรับสมอ้างเอาประโยชน์จากคำพูดและการกระทำของนายไทรกร และไม่เคยแสดงออกโดยแจ้งชัดหรือโดยปริยาย หรือในทางใดเพื่อแสดงให้บุคคลโดยทั่วไปเข้าใจว่านายไทรกรเป็นตัวแทนของตนหรือเป็นตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้งนี้ แถบบันทึกการสนทนาระหว่างนายไทรกรกับนายบรรชวิทธิ ตามที่ผู้ร้องนำมาอ้างนั้น นายไทรกรอ้างแต่เพียงฝ่ายเดียวว่าเป็นตัวแทนของนายสุเทพ อีกทั้งตามพยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวน การสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง เห็นได้ว่านายไทรกรไม่ได้ว่าจ้างให้ นายบรรชวิทธิ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าจัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ หรือพรรคไทยรักไทย

การที่นายบรรชวิทธิกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ น่าจะมีมูลเหตุจงใจในการที่จะให้คณะกรรมการ เลือกตั้งช่วยเหลือให้ตนพ้นผิดจากการที่ตนในฐานะหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าได้ลงลายมือชื่อในหนังสือ รับรองส่งสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยทราบอยู่แล้วว่าสมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ขาดคุณสมบัติ ซึ่งจะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย จึงได้ร่วมสมคบกันในการกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อให้มีการยุบ ผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากนี้ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสุเทพไม่เคยร้องเรียนว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้าง พรรคชีวิตที่ดีกว่าส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งเพื่อหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องใช้หลักเกณฑ์การได้คะแนนเสียง ร้อยละยี่สิบ และเหตุการณ์ตามแถบบันทึกที่บันทึกการพูดคุยระหว่างนายไทรกร กับนายบรรชวิทธิ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาหลังจากที่นายสุเทพได้ทราบแล้วว่า คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงชุดที่มีนายนาม ยิ้มแย้ม เป็นประธาน ได้สรุปผลการสืบสวน สอบสวนรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วว่า พรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยและ พรรคแผ่นดินไทยจริงตามที่นายสุเทพร้องเรียน ดังนั้น จึงไม่มีมูลเหตุจงใจใด ๆ ให้นายสุเทพต้องไปหา เอกสารพยานใด ๆ เพิ่มเติมจากหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าเพื่อประกอบเรื่องร้องเรียนเดิม และหลังจาก ที่ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๐ และ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕ แล้ว นายสุเทพ ก็ไม่ได้ทำเรื่องร้องเรียนใหม่แต่อย่างใด

(๔) ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๔ เรื่อง กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรืออดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาของผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นตัวการ หรือให้ความช่วยเหลือ หรือสนับสนุน หรือกระทำให้ใด ๆ อันเป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดสงขลาเมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้รู้เห็น สนับสนุน ช่วยเหลือ กระทำการใด ๆ ในการชุมนุมของประชาชน ณ สถานที่รับสมัครรับเลือกตั้งในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม การชุมนุมดังกล่าวดำเนินโดยนายชาติ กับพวก ซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับใด ๆ กับผู้ถูกร้องที่ ๑ การที่ผู้ร้องอ้างว่านายชาติเป็นคนสนิทของนายไตรรงค์ รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการกล่าวอ้างที่เลื่อนลอย ไม่มีเหตุผลและเป็นเท็จ เพียงแต่ในอดีตเมื่อประมาณ ๖ ปีที่แล้ว นายชาติเคยมีส่วนร่วมทำงานของนายไตรรงค์ กรณีจะพิจารณาว่าการกระทำของนายชาติเกี่ยวข้องกับนายไตรรงค์หรือไม่ ผูกพันเกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือไม่ ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกิดในปัจจุบันเฉพาะกรณีนี้เท่านั้น ซึ่งในทางการสืบสวนสอบสวนก็ไม่ปรากฏว่านายไตรรงค์ หรือกรรมการบริหารพรรค หรืออดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าไปเกี่ยวข้องกับแต่อย่างใด จึงไม่มีเหตุผลที่จะรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือนายไตรรงค์ได้ร่วมกับนายชาติชุมนุมในครั้งนี้ นอกจากนี้การชุมนุมของประชาชนดังกล่าวเป็นการกระทำโดยสงบและปราศจากอาวุธ เป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๖๕

อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ คือ นายวิรัตน์ นายเจือ นายวินัย และนายประพร ไม่ได้เข้าร่วมหรือสนับสนุน หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับใด ๆ ในการชุมนุมโดยสงบของกลุ่มประชาชนคนรักสงขลา ในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ แต่ในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ บุคคลทั้งสี่ได้ไปยังที่ทำการของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ระหว่างเวลาประมาณ ๐๕.๓๐ ถึง ๐๕.๕๐ น. เพื่อพบ นายไพฑูรย์ เจ๊ะแซ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ยื่นหนังสือขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคไทยรักไทย เขตเลือกตั้งที่ ๕ จังหวัดสงขลา เนื่องจากมีกรณีทุจริตการเลือกตั้งโดยการซื้อเสียงและแจกแผ่นวีซีดี ซึ่งบุคคลทั้งสี่ได้นำหนังสือคำร้องคัดค้านการประกาศผลการเลือกตั้ง เงินและแถบบันทึก อันเป็นวัตถุพยานยื่นให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลาด้วย

นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้อ้างประเด็นข้อกฎหมาย ดังนี้

(๑) คำร้องยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ มาจากการสืบสวนสอบสวนวินิจฉัยชี้ขาดที่ไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และกฎหมายอื่น กล่าวคือ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาสืบสวนสอบสวนกรณีมีผู้ร้องเรียนว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิดกฎหมาย เมื่อคณะอนุกรรมการฯ ได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเสร็จแล้ว เสนอสำนวนการสืบสวนสอบสวนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ตามข้อ ๖๗ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (๖) (๗) และมาตรา ๑๕ แต่ไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดให้มีการประชุม เพื่อให้มีการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดเพื่อหาเหตุผลโดยรอบคอบและให้เกิดความเป็นธรรมในการดำเนินการยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่อย่างไรก็ดี พลตำรวจเอก วาสนา ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียงผู้เดียวได้ใช้อำนาจหน้าที่โดยผลการส่งสำนวนการสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ให้ผู้ร้องยื่นคำร้องยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ร้องได้ใช้อำนาจหน้าที่พิจารณาสำนวนดังกล่าวที่ พลตำรวจเอก วาสนา ส่งมาให้ดำเนินการโดยใช้เวลาเพียงชั่วข้ามคืนในการพิจารณาเอกสารสำนวน ซึ่งมีรายละเอียดเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า ดังนั้น เมื่อคำร้องยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นคำร้องที่ไม่ได้ดำเนินการในเบื้องต้นให้ถูกต้องตามระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ จึงเป็นคำร้องที่ไม่ชอบ นายทะเบียนพรรคการเมืองและหรือผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) คดีนี้นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นเรื่องมายังผู้ร้องเพื่อให้พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ขอให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยมีข้อกล่าวหาทั้งหมดทั้งสิ้น ๘ ประเด็น ผู้ร้องเห็นสมควรยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเห็นพ้องกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียง ๔ ประเด็น จึงเป็นเรื่องที่ผู้ร้องมีความเห็นขัดแย้งและแตกต่างกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมือง เป็นกรณีที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่อผู้ร้อง

ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ บัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องตั้งคณะกรรมการหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้แทนจากผู้ร้อง เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานส่งให้ผู้ร้องเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ก็ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจยื่นคำร้องเองได้ แต่ปรากฏว่าผู้ร้องไม่ได้ส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อยื่นคำร้องตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว การยื่นคำร้องของผู้ร้องในคดีนี้ จึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ และไม่อาจถือเอาเป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาสังคดีของผู้ร้องได้ เพราะอาจเป็นช่องทางให้ผู้ร้องเลือกปฏิบัติ หรือหาช่องทางเพื่อช่วยเหลือพรรคการเมืองบางพรรคที่ถูกร้องในทำนองเดียวกันนี้ได้ โดยเลือกสั่งให้ยื่นคำร้องเฉพาะบางประเด็นที่เห็นว่าไม่มีน้ำหนัก แล้วหลีกเลี่ยงไม่ยื่นคำร้องบางประเด็นที่มีน้ำหนัก ซึ่งน่าจะเป็นคุณหรือโทษต่อพรรคการเมืองที่ถูกร้องได้ จึงต้องถือเป็นการวินิจฉัยสังคดีโดยขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

(๓) การพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) นั้น ต้องตีความให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๓ และพิจารณาจากเจตนารมณ์ มาตรา ๓๑๓ (๑) วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐจะเสนอมิได้” ดังนั้น สิ่งที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ จะต้องเป็นสาระสำคัญที่ไม่อาจแก้ไขได้โดยกระบวนการทางรัฐธรรมนูญ การแสดงความคิดเห็นแตกต่างไม่ได้หมายความว่า เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมิได้หมายความว่า เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ สิ่งซึ่งเป็นปฏิปักษ์ต้องตีความตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๘ และ ๖๓ หมายความว่า จะต้องเป็นการกระทำซึ่งมีผลเปลี่ยนแปลงการปกครองและเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเท่านั้น การแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลพันตำรวจโททักษิณหรือระบอบทักษิณตามรัฐธรรมนูญ จึงไม่เป็นความผิดตามที่ผู้ร้องกล่าวหา

(๔) การใส่ร้ายด้วยความเท็จ เป็นการกระทำที่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖ และมาตรา ๓๒๘ อันเป็นความผิดต่อส่วนตัวมิใช่เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน

หากการใส่ร้ายด้วยความเท็จดังกล่าวได้กระทำในช่วงที่ได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้กระทำก็มีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) การใส่ร้ายด้วยความเท็จ อันเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา หรือการใส่ร้ายด้วยความเท็จ อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นความผิดตามกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นพิเศษ มิใช่เป็นบทบัญญัติอันเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ หรือเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

การกระทำที่จะเป็นความผิดถึงขั้นยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) นั้น จะต้องเป็นการกระทำตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติไว้ในหมวด ๒ ว่าด้วยการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์และข้อห้ามมิให้พรรคการเมืองกระทำตั้งแต่มาตรา ๒๐ จนถึงมาตรา ๔๔ และในหมวด ๓ ว่าด้วยการสนับสนุนพรรคการเมือง ส่วนที่ ๑ การบริจาคมแก่พรรคการเมือง มาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๕ เพราะล้วนเป็นการกระทำที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนทั้งสิ้น ส่วนการกระทำความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ถึง ๑๑๘ เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ซึ่งถือว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

กรณีที่ผู้ร้องนำเอาบทบัญญัติในลักษณะหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาและตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) มาเป็นเหตุผลว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ไม่ชอบด้วยเหตุผล ขัดต่อเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งเพียงเพื่อใช้บังคับ

ในช่วงที่มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น อันถือว่าเป็นกฎหมายเฉพาะที่มีบทลงโทษผู้กระทำความผิดในตัวเองอยู่แล้ว มิใช่กฎหมายเกี่ยวกับความผิดอันเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันจะเป็นผลให้ผู้ร้องนำมาอ้างเพื่อยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ในคดีนี้ อีกทั้งยังเป็นการกระทำที่ไม่ได้อยู่ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หมวด ๒ และหมวด ๓ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การกระทำของนายถาวรตามที่ผู้ร้องกล่าวหาว่าขัดขวางไม่ให้ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเข้าไปใช้สิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง ก็ไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้เป็นความผิดแต่อย่างใด หากจะเป็นความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขัง อันเป็นความผิดฐานเสื่อมเสียอิสรภาพ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๕ ก็เป็นความผิดต่อส่วนตัว เป็นความผิดอันยอมความได้ มิได้กระทบต่อความมั่นคงของรัฐ

ต่อมา ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญชี้ขาดข้อกฎหมาย โดยอ้างอิงข้อกฎหมายตามที่ปรากฏในคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้ว และอ้างข้อกฎหมายเพิ่มเติมว่า เมื่อคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ประกาศยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ และประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ประกาศดังกล่าวมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายที่ต้องถือปฏิบัติทันที จึงเป็นผลให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ สิ้นผลบังคับใช้ตามไปด้วย และคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขก็ได้ประกาศยกเว้นให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มีผลใช้บังคับได้ต่อไปดังเช่นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๓ และฉบับที่ ๑๕ การกระทำใด ๆ ที่ผู้ร้องระบุว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) และมาตรา ๑๐๐ จึงเป็นข้อกล่าวหาที่ไม่เป็นความผิดตามกฎหมายต่อไป ผู้ร้องไม่มีอำนาจ

นำเอาข้อเท็จจริงในส่วนนี้ไปเกี่ยวโยงว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) เพื่อเป็นเหตุแห่งการยุบผู้ถูกร้องที่ ๑

คำวินิจฉัยส่วนตัวของตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องและคำชี้แจงข้อกล่าวหาแล้วมีประเด็นข้อพิพาทที่จะต้องวินิจฉัยดังนี้

ประเด็นข้อ ๑ การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นอันสิ้นสุดลงตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ แล้ว ผู้ร้องมีอำนาจร้องขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยอาศัยเหตุแห่งการกระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้หรือไม่ และการกระทำอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่เกิดขึ้นก่อนหน้านั้น ยังเป็นความผิดอีกต่อไปหรือไม่

ประเด็นข้อ ๒ ผู้ร้องมีอำนาจร้องขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยอาศัยสำนวนการสืบสวนสอบสวนที่นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมา โดยที่สำนวนการสืบสวนสอบสวนนั้น ไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ ได้หรือไม่

ประเด็นข้อ ๓ ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ หรือไม่

ประเด็นข้อ ๔ การที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เป็นเหตุให้การกล่าวหาของผู้ร้องที่ได้กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ตกไปหรือไม่

ประเด็นข้อ ๕ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคจัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และสมาชิกพรรคไทยรักไทย และชักจูงให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปหรือไม่

ประเด็นข้อ ๖ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณ กี่สุน นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎา ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ซึ่งไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ไปสมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดตรัง เขต ๑, ๒ และ ๔ แล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามดังกล่าวสมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นการเท็จ อันเป็นการกระทำที่อาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงแห่งรัฐขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) หรือไม่

ประเด็นข้อ ๗ ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายไทกร พลสุวรรณ เป็นตัวแทนนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างให้นายวรชวริทธิ์ ตันติภิรมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ว่าเป็นผู้ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคไทยรักไทย หรือพรรคไทยรักไทย หรือไม่

ประเด็นข้อ ๘ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยรองเลขาธิการพรรค กรรมการบริหารพรรค อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกของพรรคร่วมกับนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปัทมา ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุวรรณค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ สมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ ที่จังหวัดสงขลาหรือไม่

ประเด็นข้อ ๙ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จให้นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎา ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดตรัง ทั้งที่รู้อยู่ว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันยื่นสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวันหรือไม่

ประเด็นข้อ ๑๐ การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสอง เป็นการกระทำที่อาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงแห่งรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) หรือไม่

คณะกรรมการรัฐธรรมนูญได้พิจารณาคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและจากพยานหลักฐานของ คู่กรณี มีพยานเอกสารของผู้ร้อง จำนวน ๑๘๕ อันดับ พยานวัตถุเป็น คีวีดี เทปคลาสเซ็ท และซีดี จำนวน ๑๘ อันดับ โดยเป็นพยานบุคคลที่คณะกรรมการรัฐธรรมนูญให้นำเข้าไต่สวน จำนวน ๓๒ ปาก ซึ่งพยานบุคคลบางปากคู่กรณีไม่คิดใจไต่สวนหรือยอมรับข้อเท็จจริง ส่วนพยานของผู้ถูกร้องที่ ๑ มีพยาน เอกสารและพยานวัตถุ จำนวน ๒๐๘ อันดับ โดยเป็นพยานบุคคลที่คณะกรรมการรัฐธรรมนูญอนุญาต ให้นำเข้าไต่สวน จำนวน ๒๗ ปาก ซึ่งบางปากเป็นพยานร่วมกับผู้ร้องและบางปากคู่กรณียอมรับข้อเท็จจริง และไม่คิดใจไต่สวน ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้ยื่นบัญชีระบุพยานไว้และคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ เห็นว่า ไม่มีความจำเป็นต้องไต่สวนพยานของผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงให้งดไต่สวนพยานผู้ถูกร้องที่ ๒

สรุปข้อเท็จจริงที่คู่กรณียอมรับและข้อเท็จจริงที่คู่กรณีไม่ได้โต้แย้งกัน สามารถรับฟังได้ว่า ขณะเกิดเหตุผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นพรรคการเมืองโดยผู้ถูกร้องที่ ๑ มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นหัวหน้าพรรค นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นเลขาธิการพรรค และมีกรรมการบริหารพรรค รวม ๔๕ คน ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีนางสาวอิสราหรือพรรณรินทร์ ขวงประสิทธิ์ เป็นหัวหน้าพรรคและมีกรรมการบริหารพรรค รวม ๕ คน เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ และ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออกประกาศกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๔ ถึง ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ ระหว่างเวลา ๘.๓๐ ถึง ๑๖.๓๐ นาฬิกา โดยที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า มีเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวและไม่ได้รับคะแนนเสียงตั้งแต่ร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๔ เป็นเหตุให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๕ อีก ๑๕ จังหวัด รวม ๓๘ เขตเลือกตั้ง และเมื่อเลือกตั้งแล้วปรากฏว่ายังมีเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวแต่ไม่ได้รับคะแนนเสียง ร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นอีก จนเป็นเหตุให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๕ อีก ๕ จังหวัด ๑๕ เขตเลือกตั้ง คดีมีปัญหา ที่จะต้องวินิจฉัยตามประเด็นข้อพิพาทที่กำหนดไว้ดังนี้

ประเด็นข้อ ๑ มีว่า การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นอันสิ้นสุดลงตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ผู้ร้องมีอำนาจร้องขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยอาศัยเหตุแห่งการกระทำตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้หรือไม่ และการกระทำอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่เกิดขึ้นก่อนหน้านั้นยังเป็นความผิดอีกต่อไปหรือไม่

ในประเด็นนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ อ้างว่า การที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ และประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลง ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ โดยไม่ได้มีการประกาศยกเว้นให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป จึงเป็นผลให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้สิ้นสุดบังคับไปตามรัฐธรรมนูญด้วย ดังนั้นการกระทำใด ๆ ที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติไว้เป็นความผิดจึงไม่เป็นความผิดอีกต่อไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคสอง ดังนั้นการที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยอ้างว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) และมาตรา ๑๐๐ จึงเป็นข้อกล่าวหาที่ไม่เป็นความผิดตามกฎหมายอีกต่อไป ผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจนำข้อเท็จจริงในส่วนนี้ไปโยงว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) เพื่อเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

เห็นว่า แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะเป็นกฎหมายที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติให้ตราขึ้น เพื่อขยายความบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และต้องใช้บังคับควบคู่ไปกับรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงเป็นกฎหมายที่มีความยึดโยงกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เพิ่งมีบัญญัติใช้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นครั้งแรก และกฎหมายรัฐธรรมนูญดังกล่าวก็มิได้กำหนด

สถานะของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญไว้ให้แตกต่างจากพระราชบัญญัติทั่วไป ประกอบกับ กระบวนการในการตราและแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติทั่วไป ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๕๒ ถึงมาตรา ๕๔ และ มาตรา ๑๖๕ ถึง ๑๗๘ และมาตรา ๓๑๓ ก็ให้กระทำเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่มีบทบัญญัติใด ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ห้ามมิให้พระราชบัญญัติทั่วไปขัดหรือแย้ง กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเหมือนกับกฎหมายรัฐธรรมนูญที่บัญญัติห้ามมิให้กฎหมายอื่น ขัดหรือแย้งกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ ดังนั้นความแตกต่างระหว่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญกับ พระราชบัญญัติทั่วไปคงมีเพียงแค่นั้น

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ก็มีบทบัญญัติในส่วนของกรกระทำและบท กำหนดโทษ เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติทั่วไป ดังนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจึงมีศักดิ์ หรือ สถานะทางกฎหมายเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติทั่วไป การที่จะยกเลิกหรือทำให้พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญสิ้นผลบังคับนั้น จึงต้องใช้กระบวนการเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติทั่วไป ก็จะต้องมีการออก กฎหมายยกเลิก หรือมีการออกกฎหมายใหม่ออกมาใช้บังคับแทน ซึ่งเท่ากับเป็นการยกเลิกโดยปริยาย ดังนั้นเมื่อคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มิได้ ยกเลิกหรือออกกฎหมายใหม่มาใช้แทนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งทำหน้าที่เป็นองค์กรนิติบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๕ ก็มิได้ออกกฎหมายยกเลิก หรือออกกฎหมายใหม่มาใช้บังคับแทนพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้นการที่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลง จึงไม่ส่งผลให้พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวสิ้นผลบังคับไปด้วยไม่ จึงต้องถือว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ ผู้ร้องจึงมีอำนาจนำการกระทำที่อ้างว่าเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาใช้ประกอบพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) เพื่อร้องขอให้ยุบ พรรคการเมืองได้

ประเด็นข้อ ๒ มีว่า ผู้ร้องมีอำนาจร้องขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยอาศัยอำนาจการสืบสวนสอบสวนที่นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาโดยที่สำนักงานการสอบสวนนั้น ไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ ได้หรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ตอบว่าเมื่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง ได้รับสำนักงานการสืบสวนสอบสวน ข้อเท็จจริงจากคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงแล้ว ประธานกรรมการการเลือกตั้ง มิได้จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อวินิจฉัยชี้ขาดตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (๖) และ (๗) และ มาตรา ๑๕ แต่พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่เพียงผู้เดียวใช้อำนาจหน้าที่โดยผลการดำเนินการส่งสำนักงานการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการฯ ให้ผู้ร้องยื่นคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงเป็นคำร้องที่ไม่ชอบด้วยระเบียบดังกล่าว นายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้ร้อง จึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

เห็นว่า การร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญหรือคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ บัญญัติให้เป็นอำนาจของนายทะเบียนพรรคการเมือง ดังนั้น พลตำรวจเอก วาสนา ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีฐานะเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองด้วยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง จึงมีอำนาจที่จะแจ้งต่อผู้ร้องเพื่อยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๗ ดังกล่าวได้ ประกอบกับระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (๖) และ (๗) และ มาตรา ๑๕ ซึ่งตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยตรง มิใช่บทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนพรรคการเมือง ดังนี้เมื่อการดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นอำนาจของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่จะดำเนินการโดยเฉพาะ และไม่มียกเว้นหรือระเบียบให้ต้องตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อพิจารณา แต่อย่างไรก็ตาม แม้ในเรื่องนี้ในชั้นแรกประธานกรรมการ

การเลือกตั้ง จะส่งเรื่องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาและมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ก็ต้องถือว่าเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของนายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งเป็นบุคคลคนเดียวกับประธานกรรมการการเลือกตั้ง กรณีนี้จึงไม่ตกอยู่ในบังคับแห่งระเบียบดังกล่าว ที่นายทะเบียนพรรคการเมืองจะต้องส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประชุมพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดก่อน เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นสมควรก็สามารถส่งให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้องได้ ผู้ร้องจึงมีอำนาจยื่นคำร้องขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้

ประเด็นข้อ ๓ มีว่า ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ หรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ตอบผู้ว่า คดีนี้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นเรื่องต่อผู้ร้องให้พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ โดยมีข้อกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ รวม ๘ ประเด็น ผู้ร้องพิจารณาแล้วยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเห็นว่าข้อกล่าวหาเพียง ๔ ประเด็น ซึ่งเท่ากับผู้ร้องเห็นพ้องกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียง ๔ ประเด็น จึงเป็นกรณีที่ผู้ร้องไม่ได้ยื่นคำร้องตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่อผู้ร้อง ซึ่งในเรื่องนี้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องตั้งคณะทำงานคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้แทนจากผู้ร้อง เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานส่งให้ผู้ร้อง เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป แต่ผู้ร้องไม่ได้ส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว กลับยื่นคำร้องมายังศาลรัฐธรรมนูญเลย จึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏก่อนนายทะเบียน หรือเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่า พรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๖๖ ให้นายทะเบียนแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วยหลักฐาน ถ้าอัยการสูงสุดเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วส่งให้อัยการสูงสุด เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะทำงานดังกล่าว

“ไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง” จากบทบัญญัติดังกล่าวนี้ เมื่ออัยการสูงสุดได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อขอให้ยุบพรรคการเมือง อัยการสูงสุดย่อมมีดุลพินิจที่จะยื่นหรือไม่ยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองได้ หากอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติดังกล่าวให้อำนาจนายทะเบียนพรรคการเมือง ตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อไป แต่ปรากฏว่า คดีนี้ อัยการสูงสุดได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้ว เพียงแต่ยื่นคำร้องไม่ครบถ้วนทุกประเด็นตามที่ นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งให้อัยการสูงสุด ซึ่งกรณีดังกล่าวนี้มีมาตรา ๖๗ มิได้บัญญัติให้นายทะเบียน ต้องตั้งคณะทำงานเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานเหมือนเช่นกรณีที่อัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้อง แต่หากจะฟังว่า เป็นกรณีที่อัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องก็ควรรับฟังได้เฉพาะในประเด็นข้อกล่าวหาที่ไม่ได้ยื่นคำร้องเท่านั้น โดยมีได้หมายความว่ารวมถึงประเด็นข้อกล่าวหาที่อัยการสูงสุดได้ยื่นคำร้องไว้แล้วด้วยไม่ ซึ่งหากนายทะเบียน พรรคการเมืองไม่เห็นด้วยก็สามารถดำเนินการตั้งคณะทำงานเพื่อรวบรวมหลักฐานเฉพาะในประเด็น ข้อกล่าวหาที่อัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องเท่านั้น คงมิได้หมายความว่ารวมถึงในประเด็นที่อัยการสูงสุดได้ยื่น คำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญไว้โดยชอบแล้ว อนึ่ง คดีนี้นายทะเบียนพรรคการเมือง ยื่นเรื่องต่อผู้ร้องโดย กล่าวหาเพียง ๖ ประเด็น มิใช่ ๘ ประเด็นตามที่ผู้ร้องที่ ๑ กล่าวอ้างแต่อย่างใด ดังนี้การยื่นคำร้อง ขอให้ยุบพรรคผู้ร้องที่ ๑ ของผู้ร้องจึงชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ แล้ว ข้อต่อสู้ของผู้ร้องที่ ๑ ฟังไม่ขึ้น

ประเด็นข้อ ๔ มีว่า การที่ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมีคำวินิจฉัยว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าเป็นการเลือกตั้ง ที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญนั้น เป็นเหตุให้การกล่าวหาของผู้ร้องที่ได้กล่าวหาว่าผู้ร้องที่ ๒ ว่ากระทำ ความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ตกไปหรือไม่

ผู้ร้องที่ ๒ ต่อสู้ว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ว่าการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง คือตั้งแต่การกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง การสมัครรับเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง การนับคะแนนเสียง การประกาศผลการเลือกตั้ง และส่งผลถึงการประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งหมดต้องเสียไปด้วย ดังนั้น การกล่าวหาของผู้ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ น่าจะตกไปด้วย ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าว

เห็นว่า แม้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญจะเป็นเด็ดขาด และมีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๘ แต่จะไม่มีผลเป็นการยกเลิกความผิดตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญด้วยไม่ ดังนั้น การที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ก็มีผลเป็นการเพิกถอนการเลือกตั้ง ครั้งดังกล่าวตามที่ระบุไว้ในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้น หากได้มีผลเป็นการยกเลิกการกระทำ ความผิดที่บุคคลใดได้กระทำความผิดโดยฝ่าฝืนต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๑๐๐ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗ และพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) หรือทำให้การฝ่าฝืน หรือการกระทำดังกล่าว ตกไปไม่

ประเด็นข้อ ๕ มีว่า พรรคประชาธิปไตย ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยหัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรค ร่วมกันจัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทย และชักจูง ให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไปหรือไม่

ในประเด็นข้อกล่าวหาที่ผู้ร้องกล่าวหาว่า ในช่วงที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรและ จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค กรรมการบริหารพรรค และ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กล่าวปราศรัยต่อประชาชน ร่วมปราศรัยกับกลุ่มพันธมิตร และจัดทำแผ่นใบปลิว ซึ่งมีเครื่องหมายของพรรคกล่าวหาโจมตีการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณว่าเป็นระบอบทักษิณ

โดยระบอบทักษิณทำลายประชาธิปไตย แทรกแซงองค์กรอิสระ กรอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ โดยกล่าวในทำนองโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณซึ่งในประเด็นนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยืนยันชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และยืนยันบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น รวมทั้งนำพยานหลักฐานเข้าได้สวน โดยมีการยอมรับข้อเท็จจริงว่าหัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกของพรรคบางคนได้มีการกล่าวปราศรัยและแจกแผ่นปลิวเช่นนั้นจริง แต่อ้างว่าเป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ เพราะถ้อยคำที่ปราศรัยเป็นความจริงและเป็นการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองโดยสุจริต ด้วยความชอบธรรม อันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชน

เห็นว่าตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๘ พรรคการเมืองเป็นสถาบันหรือองค์กรที่คณะบุคคลร่วมกันจัดตั้ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินการในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น ตามวิถีทางการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งการดำเนินกิจการในทางการเมืองนั้น นอกจากพรรคการเมืองจะต้องดำเนินการตามความมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ร่วมกันของตนแล้วยังต้องมีหน้าที่สนับสนุนและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยจะต้องปฏิบัติตามกรอบของกฎหมายและครรลองแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และจะต้องไม่ปฏิบัติการใดอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งไม่กระทำการใดอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และในทางกลับกันยังมีหน้าที่ต้องตรวจสอบการดำเนินกิจการทางการเมืองของพรรคการเมืองอื่นด้วยว่า กระทำการใดอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ ขัดต่อกฎหมาย ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือปฏิบัติการใดอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ด้วยหรือไม่ หากพบจะต้องดำเนินการตามกฎหมายเพื่อปกป้องหรือสงวนไว้ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และควรอย่างยิ่งที่จะเผยแพร่ข้อเท็จจริงดังกล่าวให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของสิทธิทางการเมืองอย่างแท้จริงได้รับทราบเพื่อประกอบดุลพินิจในการใช้สิทธิทางการเมืองของประชาชนต่อไป แต่ในขณะเดียวกันหากข้อเท็จจริงซึ่งนำมาเปิดเผยต่อประชาชนเป็นความเท็จหรือเป็นการใส่ร้ายพรรคการเมืองอื่น พรรคการเมืองนั้นจะต้องรับผิดชอบในการกระทำของตนด้วย

พรรคประชาธิปัตย์ ผู้ถูกร้องที่ ๑ และพรรคไทยรักไทย ต่างเป็นพรรคการเมือง ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ จะต้องบริหารพรรคการเมืองโดยคณะกรรมการบริหารพรรค และให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ดังนั้น นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และพันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าพรรคไทยรักไทย จึงเป็นผู้แทนของพรรคการเมือง ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก การดำเนินการหรือการกระทำต่าง ๆ ในทางการเมืองของบุคคลทั้งสอง จึงถือว่าเป็นการกระทำของพรรคการเมืองที่ตนเป็นหัวหน้าพรรคอยู่ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้เป็นยุติแล้วว่านายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กับเลขาธิการพรรค และกรรมการบริหารพรรคได้มีการจัดเวทีปราศรัย หรือร่วมปราศรัยกับกลุ่มพันธมิตร และจัดทำแผ่นใบปลิว ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินกิจการทางการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๑ เพราะการดำเนินกิจการทางการเมืองนั้นมิได้จำกัดอยู่เฉพาะในเวทีของสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น จึงถือว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑

มีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าวเป็นการใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทยหรือไม่

ในประเด็นนี้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยืนยันที่ชี้แจงข้อกล่าวหายืนยันว่า มีข้อเท็จจริงที่รับทราบกันทั่วไปแล้วว่าการบริหารราชการแผ่นดินที่มีพันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าพรรคไทยรักไทย เป็นนายกรัฐมนตรี มีการทำลาชระบบคุณธรรมโดยก่อให้เกิดการแบ่งแยกในหน่วยราชการ มีการสร้างความรุนแรงในสังคม และมีการมุ่งหาผลประโยชน์ทางธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง และที่สำคัญมีการแทรกแซงสื่อมวลชนและองค์กรอิสระ ตั้งแต่กระบวนการสรรหาแต่งตั้ง และการวินิจฉัยชี้ขาด จนทำให้องค์กรอิสระขาดความเป็นอิสระและเที่ยงธรรม อันเป็นการทำลายเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแทรกแซงการทำงานของคณะกรรมการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัด หรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ นายบัณฑิต ศิริพันธุ์ นายนิพนธ์ วิศิษฏยุทธศาสตร์ นายโสภณ องค์กรณ์ ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงและความเห็น รวมทั้งมาเป็นพยานให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญไต่สวนด้วย นอกจากนี้ยังมีบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของนายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง โดยพยานเหล่านี้ให้ถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงที่มีการแทรกแซง

สื่อมวลชนและแทรกแซงองค์กรอิสระ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนายโสภณ และนายนิพนธ์ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงให้ถ้อยคำยืนยันว่ามีการแทรกแซงสื่อมวลชนและวุฒิสภา ส่วนในกรณีของการแทรกแซงการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ข้อเท็จจริงยุติตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๔๕ ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นองค์กรที่กฎหมายรัฐธรรมนูญบัญญัติให้มีอำนาจในการจัดการเลือกตั้ง แม้จะได้ดำเนินการเลือกตั้งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แต่ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในการเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ทำให้เกิดผลของการเลือกตั้งที่ไม่เที่ยงธรรม ไม่ได้ผู้แทนปวงชนอย่างแท้จริงตามระบอบประชาธิปไตย อันนำไปสู่การเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ โดยศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงปัจจุบัน (๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕) มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ตลอดจนการดำเนินการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งดังกล่าว และการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่เกี่ยวกับมติการจัดหาเลือกตั้งไม่เป็นการลงคะแนนลับ เป็นการเลือกตั้งที่ทำให้เกิดผลที่ไม่เที่ยงธรรม ไม่เป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง จึงเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง คือตั้งแต่กำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง การรับสมัครรับเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง การนับคะแนนเสียง และการประกาศผลการเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับคำพิพากษาศาลอาญา คดีหมายเลขแดงที่ ๒๓๔๓/๒๕๔๕ และ ๓๑๗๕/๒๕๔๕ ที่พิพากษาลงโทษพลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ นายปริญญญา นาคฉัตรีย์ และนายวีระชัย แนวบุญเนียร อดีตประธานกรรมการการเลือกตั้ง และกรรมการการเลือกตั้ง ในข้อหากระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๔๒ แม้คำพิพากษาดังกล่าวจะยังไม่ถึงที่สุด แต่ศาลอาญาได้พิจารณาโดยรับฟังข้อเท็จจริงได้ว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดการเลือกตั้งที่ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม มิใช่เป็นการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เป็นการประพฤติมิชอบในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งการดำเนินการต่าง ๆ ของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับพรรคไทยรักไทยโดยเฉพาะ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ จะต้องชี้แจงหรือเปิดเผยข้อเท็จจริงให้สาธารณชนทราบ แต่ในช่วงดังกล่าวมีพระราชกฤษฎีกายกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่สามารถดำเนินการทางรัฐสภาได้ จึงจำเป็นต้องดำเนินการกิจกรรมดังกล่าวนอกสภา การกระทำ

ดังกล่าวในเรื่องการจัดเวทีปราศรัยหรือการร่วมปราศรัย ก็ไม่ปรากฏว่ามีการกระทำใดอันเป็นการก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย แต่เป็นการชุมนุมโดยสงบ ปราศจากอาวุธ เป็นสิทธิที่สามารถทำได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๔ นอกจากนี้เนื้อหาของ การปราศรัย ข้อความในใบปลิว ล้วนเป็นข้อความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพันตำรวจโท ทักษิณ และพรรคไทยรักไทย ซึ่งขณะนั้น พันตำรวจโท ทักษิณ บริหารราชการแผ่นดินเป็นนายกรัฐมนตรี จึงเป็นบุคคลสาธารณะที่จะต้องถูกติดตามและตรวจสอบจากพรรคการเมืองอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จากผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้าน และจะต้องถูกตรวจสอบจากประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของประเทศด้วย จึงอาจถูกปราศรัยและวิพากษ์วิจารณ์ได้ ประกอบกับมีข้อเท็จจริงซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่า การบริหารราชการแผ่นดินของ พันตำรวจโท ทักษิณ เป็นการแสวงหาผลประโยชน์ต่อพวกพ้อง รวมทั้งมีการทุจริตในเชิงนโยบาย จนถูกกลุ่มประชาชนประท้วงขับไล่และเป็นเหตุให้ถูกยึดอำนาจการปกครองจากคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕

สำหรับเหตุผลที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน ปรากฏตามแถลงการณ์คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ว่า “ด้วยเป็นที่ปรากฏความแน่ชัดว่า การบริหารราชการแผ่นดิน โดยรัฐบาลรักษาการปัจจุบันได้ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง แบ่งฝ่าย สลายความรู้สึกสามัคคีของคนในชาติ อย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนในประวัติศาสตร์ชาติไทย ต่างฝ่ายต่างมุ่งหวังเอาชนะด้วยวิธีการหลากหลายรูปแบบ และมีแนวโน้มนับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยประชาชนส่วนใหญ่เคลือบแคลงสงสัยการบริหารราชการแผ่นดิน อันสะท้อนไปทางทุจริตประพฤติมิชอบอย่างกว้างขวางหน่วยงานองค์กรอิสระถูกรวบงำทางการเมือง ไม่สามารถสนองตอบเจตนารมณ์ ตามที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ทำให้การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเกิดปัญหาและอุปสรรคหลายประการตลอดจนหมิ่นเหม่ต่อการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพแห่งองค์พระมหากษัตริย์ ผู้ทรงเป็นที่เคารพเทิดทูนของปวงชนชาวไทยอยู่บ่อยครั้ง แม้หลายภาคส่วนของสังคม จะได้พยายามประนีประนอม คลี่คลายสถานการณ์มาโดยต่อเนื่องแล้ว แต่ก็ไม่สามารถที่จะทำให้สถานการณ์ความขัดแย้งยุติลงได้...” และผลจากการบริหารราชการ โดยแสวงหาประโยชน์ต่อพวกพ้องของรัฐบาลดังกล่าว คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงได้ออกประกาศฉบับที่ ๒๓ เรื่อง การตรวจสอบทรัพย์สิน เพื่อดำเนินการตรวจสอบการกระทำอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ (คตส.)

ด้วยเหตุผลที่ว่า “เนื่องด้วยปรากฏว่า การบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง โดยผลของการปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบเพื่อแสวงหาประโยชน์ สำหรับตนเองและผู้อื่น ทำให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติอย่างร้ายแรง จึงสมควรดำเนินการตรวจสอบ การดำเนินงาน และโครงการต่าง ๆ ที่ได้รับอนุมัติ หรือเห็นชอบโดยคณะบุคคลในคณะรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีดังกล่าวว่าเป็นไปโดยสุจริตหรือไม่...” ซึ่งเหตุผลในการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินและแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ ล้วนมีสาเหตุมาจากข้อกล่าวหาในการบริหารประเทศของ พันตำรวจโท ทักษิณ อดีตนายกรัฐมนตรี ที่ส่อไปในทางทุจริต ซึ่งสอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่นายอภิสิทธิ์ และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ใช้ในการอภิปรายและปราศรัย จึงทำให้ข้ออ้างและพยานหลักฐานของผู้ถูกร้องที่ ๑ มีน้ำหนักยิ่งขึ้น

นอกจากนี้การดำเนินการตามระบอบประชาธิปไตยตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ นั้น จะต้องเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยองค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ จึงเป็นหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ที่จะต้องเคารพเทิดทูนและต้องไม่กระทำการใดอันเป็นการกระคายเคืองพระยุคลบาทด้วย แต่ปรากฏข้อเท็จจริงที่ชัดเจนต่อสาธารณชนว่า พันตำรวจโท ทักษิณ มีการกล่าวถึงองค์พระมหากษัตริย์ในรายการนายกทักษิณคุยกับประชาชน เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เวลา ๘.๐๐ นาฬิกา โดย พันตำรวจโท ทักษิณ ได้กล่าวด้วยคำที่ไม่สมควรเกี่ยวกับองค์พระมหากษัตริย์ว่า “ถ้าในหลวงทรงกระซิบข้างหูให้ผมออก ผมก็จะลาออกทันที” ดังปรากฏตามคำถอดเทป เอกสารหมายเลข ๓.๑๖ และนอกจากนี้ยังปรากฏข้อมูลจากเว็บไซต์ มติชน เอกสารหมายเลข ๓.๑๒ ซึ่งผู้ร้องไม่ได้โต้แย้งคัดค้าน เอกสารฉบับนี้ด้วยว่า “ถ้านายกรัฐมนตรีไม่จงรักภักดี แล้วผีที่ไหนจะจงรักภักดีวะ” ซึ่งคำกล่าวดังกล่าวเป็นถ้อยคำที่ไม่สมควรอย่างยิ่งที่บุคคลในฐานะนายกรัฐมนตรีจะกล่าวถึงองค์พระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำเช่นนี้ โดยเป็นถ้อยคำที่กระทบต่อความรู้สึกของประชาชนผู้จงรักภักดีในองค์พระมหากษัตริย์เป็นอย่างยิ่ง

ส่วนถ้อยคำที่นายอภิสิทธิ์กับพวกกล่าวปราศรัยเกี่ยวกับคำว่า “ระบอบทักษิณ” ก็เป็นที่ทราบกันทั่วไปว่าเป็นถ้อยคำที่นักวิชาการเป็นผู้คิดขึ้น และสื่อมวลชนทุกแขนง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือพิมพ์หลายฉบับได้นำมาใช้กล่าวพาดพิงถึงการทำงานของ พันตำรวจโท ทักษิณ มาโดยตลอด ซึ่งไม่ปรากฏว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ได้ดำเนินคดีกับบุคคลดังกล่าว นอกจากนี้ทางใต้สวน ผู้ร้องก็ไม่ได้นำพยานมา

ได้สวนเพื่อสนับสนุนคำร้องของผู้ร้องว่า คำว่า “ระบอบทักษิณ” หมายความว่าอย่างไร และการกล่าวถึงการบริหารประเทศของพันตำรวจโท ทักษิณว่าเป็นระบอบทักษิณนั้น เป็นถ้อยคำที่ใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ อย่างไร แต่ในทางกลับกัน ในการได้สวนพยานของผู้ร้องปากพลตำรวจเอก วาสนา ประธานกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมือง กับนายสุริยา ทรงวิทย์ ประธานคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งเป็นผู้ตั้งประเด็นในข้อกล่าวหาเรื่องนี้โดยตรง เมื่อพยานทั้งสองถูกทนายผู้ถูกร้องที่ ๑ ถามเกี่ยวกับความหมายของคำว่า “ระบอบทักษิณ” พยานทั้งสองก็เบิกความว่าไม่ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่ามีความหมายอย่างไร และพยานก็ไม่ได้มีการยืนยันว่าการใช้ถ้อยคำว่า “ระบอบทักษิณ” เป็นการใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ ด้วย ซึ่งเป็นเรื่องที่ผิดปกตวิสัยที่พยานทั้งสองเป็นผู้ตั้งข้อกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ ในเรื่องประเด็นเรื่องนี้ แต่พยานทั้งสองกลับไม่ทราบความหมายที่แท้จริง จึงเป็นพิรุชและต่อให้เห็นว่าการดำเนินการของพยานทั้งสองน่าจะเป็นการกระทำเพียงเพื่อมุ่งประสงค์จะจัดการกับผู้ถูกร้องที่ ๑ เท่านั้น โดยมีได้คำนึงถึงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงเห็นว่าการกระทำความผิดของผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้ เป็นการแสดงความคิดเห็น ดิชมโดยสุจริต ด้วยความเป็นธรรมเพื่อป้องกันส่วนได้เสียแห่งตนตามคลองธรรม อันเป็นการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ตามสิทธิทางการเมือง และเป็นการชี้แจงข้อเท็จจริงต่อประชาชนให้มีโอกาสรับทราบ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชน อันเป็นการดำเนินกิจการทางการเมือง ตามวิถีทางในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ มิใช่เป็นการกระทำเพื่อใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ ส่วนการปราศรัยหรือทำแผ่นปลิวชักชวนให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยลงคะแนนเสียงในช่อง “ไม่ประสงค์จะลงคะแนน” นั้น เป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๒๖ (๔) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๕๖ มิใช่เป็นการชักชวนประชาชนไม่ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จึงมิใช่เป็นการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ประเด็นข้อ ๖ มีว่าพรรคประชาธิปัตย์ ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณ กิ่งสุน น่านางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฌู ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ซึ่งมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ก้าวน้ำ ผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดตรัง แล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทย ว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามดังกล่าวสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ นั้น

ในประเด็นนี้ ผู้ร้องได้รับอนุญาตให้นำพยานบุคคลเข้าไต่สวน จำนวน ๘ ปาก โดยให้จัดการไต่สวนนางสาวอิสรา ยวงประสิทธิ์ เพราะได้ทำบันทึกยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นและไม่ได้มาในวันไต่สวน ผู้ร้องมีบันทึกคำให้การของพยานที่ให้การไว้ต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงและเอกสารเป็นพยานตามเอกสารหมายเลข ร. ๓๗ ถึง ร. ๕๐ และพยานวัตถุเป็นเทปคลาสเซ็ท หมายเลข ร. ๑๕๕ ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับอนุญาตจากคณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้นำพยานบุคคลเข้าไต่สวน จำนวน ๕ ปาก แต่นำพยานเข้าไต่สวนจำนวน ๖ ปาก ส่วนอีก ๑ ปาก มีบันทึกคำให้การของพยานที่ให้การไว้ต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และบันทึกยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นแล้วคู่กรณีไม่คิดใจไต่สวนพยานอีกและมีพยานเอกสารและพยานวัตถุตาม หมายเลข ๓๕๗ ถึง ๓๖๗

เมื่อพิจารณาพยานหลักฐานของคู่กรณีแล้ว เห็นว่าข้อเท็จจริงตามที่คู่กรณีรับกัน และข้อเท็จจริงที่คู่กรณีไม่ได้แย้งกันรับฟังได้ในเบื้องต้นว่า เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ นางอมรรัตน์ กี่สุน ภริยาของนายทักษนัย สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และเคยเป็นผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการบริหารของผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้พานางสาวนิภา นางรัชฎา และนายสุวิทย์ ไปสมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ กรุงเทพมหานคร โดยมีนายเจ็ง ดอกจิก หรือนายประมวล ชุกล่อม เป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกด้วยการพาไปถ่ายรูปขอใบรับรองแพทย์และกรอกใบสมัครเป็นสมาชิกพรรค หลังจากนั้น นางสาวอิสรา หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคให้บุคคลทั้งสามพร้อมมอบเงินให้คนละ ๓๐,๐๐๐ บาท เพื่อนำไปสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดตรัง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ซึ่งบุคคลทั้งสามได้มอบเงินให้นางอมรรัตน์ไว้ และเดินทางกลับมาถึงจังหวัดตรังในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ หลังจากนั้นนายทักษนัยได้พาบุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดตรัง โดยนางสาวนิภาสมัครในเขตเลือกตั้งที่ ๑ นางรัชฎาสมัครในเขตเลือกตั้งที่ ๒ และนายสุวิทย์สมัครในเขตเลือกตั้งที่ ๔ ต่อมาบุคคลทั้งสามทราบว่าการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองยังไม่ครบ ๕๐ วัน เป็นความผิดต่อกฎหมาย จึงไปพบนายทักษนัยแล้วนายทักษนัยติดต่อไปที่นายสาทิตย์ ต่อมาวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๕ นายทักษนัย

ได้พบบุคคลทั้งสามไปพบนายสุเทพที่ทำการพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๑ นายสุเทพได้แนะนำให้บุคคลทั้งสามทำหนังสือลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วนำไปยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง และในวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสุเทพได้นำบุคคลทั้งสามไปแถลงข่าวที่ทำการพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราบกฏตามแถบบันทึกการให้สัมภาษณ์ หรือการแถลงข่าวของนายสุเทพพร้อมสำเนาคำถอดเทป เอกสารหมายเลข ๓.๕๕

จากข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังกล่าว มีปัญหาจะต้องวินิจฉัยตามประเด็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษนัยนำบุคคลทั้งสามซึ่งมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดตรัง แล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามดังกล่าวสมัครรับเลือกตั้ง หรือไม่

ผู้ร้องนำนายทวิ สุระบาล นางบุษยมาศ กลิ่นเพชร นายสุวิทย์ ออบอุ้น นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎา ต่างสี นายทักษนัย กี่สั้น และร้อยตำรวจเอก มนูญ วิเชียรนิตย์ เข้าไต่สวนโดยมีบันทึกคำให้การของพยานที่ให้การไว้กับคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมาประกอบด้วย สำหรับนางสาวอิสรา ยวงประสิทธิ์ แม้จะไม่ได้มาในวันไต่สวนแต่ก็ได้ยื่นบันทึกยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยานต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ จากพยานหลักฐานของผู้ร้องทั้งหมด คงรับฟังข้อเท็จจริงได้ แต่เพียงว่านายทักษนัย เป็นสมาชิกพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๑ และเคยเป็นผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ กรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๑ เท่านั้น โดยก่อนที่นางสาวนิภา นางรัชฎา และนายสุวิทย์จะไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดตรัง นั้น นายสาทิตย์ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับบุคคลทั้งสามเลย เพียงแต่หลังจากที่บุคคลทั้งสามทราบว่าการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยที่ยังเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่ครบ ๕๐ วัน เป็นความผิดต่อกฎหมายแล้ว จึงไปพบนายทักษนัย และมีการติดต่อกับนายสาทิตย์ หลังจากนั้นมีการขอความช่วยเหลือจากนายสุเทพ เพื่ออุทธรณ์ โดยทักษนัยเป็นผู้พบบุคคลทั้งสามไปพบนายสุเทพ ที่ทำการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

เห็นว่า ในการนำบุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และการนำบุคคลทั้งสามไปสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นล้วนเป็นการกระทำของนายทักษนัย กับนางอมรรัตน์ ทั้งสิ้น โดยนายทักษนัย และนางอมรรัตน์ รวมทั้งนางนิภา นางรัชฎา และนายสุวิทย์ ต่างให้การยืนยัน

ว่าการกระทำดังกล่าวของพวกคนไม่เกี่ยวกับนายสาทิพย์ โดยนายสาทิพย์เพิ่งทราบเรื่องดังกล่าวในวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นเวลาหลังจากที่บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้งแล้ว เนื่องจากมีการขอคำแนะนำและขอความช่วยเหลือจากนายสาทิพย์ นอกจากนี้นายทักษนัยและนางอมรรัตน์ยังให้การยืนยันด้วยว่าเหตุที่พบบุคคลทั้งสามไปสมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ เพราะนายไวท์ หรือประธาน ผดุงกาล พี่ชายของนางอมรรัตน์เป็นคนติดต่อขอให้หาผู้สมัครให้ ซึ่งในเรื่องนี้สอดคล้องกับบันทึกถ้อยคำของนายทวิที่ให้การไว้กับคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง เอกสารหมายเลข ร.๕๐ ที่ระบุว่าผู้สมัครทั้งสามเป็นญาติของนายทักษนัย นอกจากนี้นายทวียังให้การอีกว่าเดิมนายทักษนัยเป็นผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายทวิ แต่นายทักษนัยมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม นายทวิจึงปลดออกจากผู้ช่วยฯ ดังนี้หากพิจารณาถึงความเป็นญาติของผู้สมัครทั้งสามกับนายทักษนัย และพฤติกรรมของนายทักษนัยตามที่นายทวิให้การแล้วยิ่งทำให้น่าเชื่อว่าการพบบุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร น่าจะเป็นการกระทำของนายทักษนัยเอง โดยที่นายสาทิพย์ไม่ทราบและไม่มีส่วนรู้เห็นเป็นใจด้วย ประกอบกับข้อเท็จจริงยุติแล้วว่าเงินค่าใช้จ่ายในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น บุคคลทั้งสามก็ได้รับมาจากผู้ถูกร้องที่ ๒ นอกจากนี้ยังปรากฏข้อเท็จจริงอีกว่า ในจังหวัดตรัง พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งครบทุกเขตเลือกตั้งมิใช่ส่งเฉพาะในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ นี้เท่านั้น โดยในเขตเลือกตั้งที่ ๓ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ส่งนางสาวจันทราพร น้ำแข็ง ลงสมัครรับเลือกตั้ง นอกจากนี้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังส่งสมาชิกพรรคลงสมัครรับเลือกตั้งในหลายจังหวัดโดยส่วนมากเป็นจังหวัดในภาคใต้โดยรวม ๓๗ เขตเลือกตั้ง ซึ่งผู้สมัครของพรรคถูกตัดสิทธิด้วยเหตุผลเดียวกัน จำนวน ๓๕ คน คงเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับรองเพียง ๒ คนที่จังหวัดขอนแก่นเท่านั้น จากข้อมูลดังกล่าวที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งในหลายเขตเลือกตั้ง จึงไม่มีเหตุผลและความจำเป็นใดเลยที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ จะต้องให้นายทักษนัยนำบุคคลทั้งสามไปสมัครเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามที่ผู้ร้องกล่าวหา ส่วนการที่นายสาทิพย์โทรศัพท์ไปพบร้อยตำรวจเอก มนูญ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๕ นั้นได้รับความจากร้อยตำรวจเอก มนูญ ตามบันทึกคำให้การที่ให้ไว้กับคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงว่านายสาทิพย์ต้องการโทรศัพท์ไปหาหัวหน้างานสืบสวนสอบสวน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรัง เพื่อต่อว่ากรณีที่เชิญนายสิโรตม์ วินสน ไปเป็นพยาน แต่ไม่ได้ทำเป็นหนังสือ ซึ่งสอดคล้องกับบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของนายสาทิพย์ที่ให้

เหตุผลว่าเหตุที่โทรศัพท์ไปเนื่องจากนายสิทธิโรตม์สอบถามมาและในฐานะอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงช่วยสอบถามให้ ดังนั้น การที่นายสิทธิโรตม์โทรศัพท์ไปสอบถามเช่นนี้จึงยังไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่า นายสิทธิโรตม์มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย นอกจากนี้ยังได้ความจากบันทึกการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของ คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่มีนายไพฑูริย์ ร่วมสุข เป็นประธาน ลงบับลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๕ ได้มีการสรุปข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงว่า จากพยานหลักฐาน ที่รวบรวมมา นอกจากจะเป็นการกระทำความผิดของนายทักษณีย์และผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งสามแล้ว ยังไม่ปรากฏหลักฐานให้เชื่อได้ว่ามีพรรคการเมืองอื่นนอกจากพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า (ผู้ถูกร้องที่ ๒) รู้เห็นเป็นใจ หรือให้การสนับสนุนการกระทำของนางสาวนิภา นางรัชฎาและนายสุวิทย์ซึ่งแสดงให้เห็นว่า แม้แต่คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้ง ให้สืบสวนสอบสวน ในเรื่องนี้ตั้งแต่แรก ก็มีความเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้เกี่ยวข้องด้วย ส่วนการให้สัมภาษณ์ของนายสุเทพ และนายถาวร กับผู้สมัครทั้งสาม ตามเอกสารหมายเลข ๓.๕๕ ก็ไม่มีข้อความใดที่กล่าวพาดพิงหรือเป็นการใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย นอกจากนี้ในวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสุเทพได้มีหนังสือร้องเรียน ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ขอให้ดำเนินการเพิกถอนสมาชิกภาพของสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า และดำเนินการสืบสวนสอบสวนหาผู้กระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามเอกสารหมายเลข ๓.๑๐๕ โดยข้อความจากเอกสาร ดังกล่าว มีลักษณะเป็นการร้องขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงที่ปรากฏ และดำเนินการตามกฎหมายกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการใช้สิทธิตามกฎหมายอีกด้วย ดังนั้นพยานหลักฐาน ของผู้ร้องจึงไม่อาจรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษณีย์ กี่สู่น นำบุคคลทั้งสามไปสมัคร เป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่กล่าวหา

ประเด็นข้อ ๓ มีว่า พรรคประชาธิปัตย์ ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายไทร พลสุวรรณ เป็นตัวแทน นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขานุการพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างให้นายบรรณวิทย์ ดันติภิรมย์ หัวหน้า พรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ว่าเป็น ผู้ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้าย ด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ ซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคไทยรักไทย หรือพรรคไทยรักไทย หรือไม่

ประเด็นข้อนี้ ผู้ร้องได้รับอนุญาตให้นำพยานเข้าไต่สวนรวม ๓ ปาก งดไต่สวน ๓ ปาก โดยได้นำบันทึกคำให้การของพยานที่ให้การไว้ต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และบันทึกยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยาน รวมทั้งบันทึกคำให้การและคำเบิกความของพยานบางปากที่ไต่สวนไว้ในคดีที่พรรคไทยรักไทยเป็นผู้ถูกร้องโดยคู่กรณีให้นำมาประกอบการพิจารณาคดีนี้ด้วย เมื่อพิจารณาประกอบพยานเอกสาร และพยานวัตถุที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีพิจารณาการสนทนาระหว่าง นายวรรรชวิทธิ ตันติภิรมย์ และพันตำรวจโท รุทธพล เนาวรัตน์ กับนายไทกร พลสุวรรณ ตามวัตถุพยาน หมายเลข ร. ๑๕๖ และบันทึกการถอดเทปการสนทนา ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๕๕ ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับอนุญาตให้นำพยานเข้าไต่สวนรวม ๓ ปาก

เห็นว่า ข้อเท็จจริงตามที่คู่กรณีรับกัน และข้อเท็จจริงที่คู่กรณีไม่ได้แย้งกัน รับฟังได้ว่า ในวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ นายไทกร พลสุวรรณไปที่บ้านนายวรรรชวิทธิ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ซึ่งอยู่ที่ จังหวัดนครราชสีมา แต่ไม่พบจึงได้ขอให้นายวรรรชวิทธิติดต่อกลับ แล้วในวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๕ นายวรรรชวิทธิ ไปพบพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ทำดี ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ เพื่อปรึกษาและแจ้งความ โดยทำบันทึกไว้เป็นหลักฐานและในวันเดียวกันพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ได้ออกคำสั่งตำรวจภูธร จังหวัดชัยภูมิ ที่ ๓๕๕/๒๕๔๕ สั่งการให้พันตำรวจโท รุทธพล รองผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรตำบล บ้านค่าย กับพวก ทำการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ต่อมาในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ นายวรรรชวิทธิ และพันตำรวจโท รุทธพล กับนายไทกร ได้มีการนัดพบกันที่ห้องอาหารบัวทองของโรงแรมเดอะแกรนด์ ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพมหานคร โดยพันตำรวจโท รุทธพล ไม่ได้แสดงตนว่าเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ แต่อ้างว่าเป็นทนายความและเป็นหลานของนายวรรรชวิทธิ และในการพูดคุยกันนั้น พันตำรวจโท รุทธพล ได้แอบติดกล้องบันทึกภาพและเสียงของนายไทกรไว้ด้วย หลังจากนั้น พันตำรวจโท รุทธพล ได้รายงานให้พลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ทราบ ตามบันทึกข้อความ ฉบับลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และฉบับลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ซึ่งพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ได้รายงานให้ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๓ ทราบ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และรายงานให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งทราบ ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๐๐ มีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยตามประเด็นว่าการกระทำของนายไทกรเป็นการว่าจ้างนายวรรรชวิทธิ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ใสรายนายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย เป็นผู้ว่าจ้างสมาชิก พรรคชีวิตที่ดีกว่า สมควรรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ และการกระทำความผิด เป็นการกระทำในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขานุการพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือไม่

เห็นว่า จากคำให้การของนายบรรชวริทธิ์ที่ให้การต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง หมายเลข ร.๕๒ นายบรรชวริทธิ์ให้การว่า เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ นายไทรพร้อมพวกซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยแต่งเครื่องแบบ ๒ คน ไปหาที่บ้าน พบภริยาของนายบรรชวริทธิ์ซึ่งแยกทางกันแล้ว บอกว่านายบรรชวริทธิ์มีความผิดฐานร่วมกันทำเอกสารสมัครสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จเพื่อส่งคนลงสมัครรับเลือกตั้งโดยรู้อยู่ว่าไม่มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง มีพฤติกรรมเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทางพรรคประชาธิปไตยจะเอาเรื่อง ซึ่งจะต้องถูกดำเนินคดีอาญาและถูกคณะกรรมการการเลือกตั้งยุบพรรค หากไม่ต้องการมีเรื่องให้ติดต่อตามหมายเลขโทรศัพท์ที่ให้ไว้และตามบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยานผู้ร้อง ปากพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ทำดีฉบับลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๐ พลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ให้ถ้อยคำยืนยันว่า เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๒ นาฬิกา นายบรรชวริทธิ์ มาพบที่ทำงาน อ้างว่าถูกกลุ่มชายซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดนครราชสีมา ไปหาที่บ้านเพื่อจะให้ไปเป็นพยานให้บางเรื่อง นอกจากนี้ตามบันทึกแจ้งความเป็นหลักฐานซึ่งอยู่แนบท้าย เอกสารหมายเลข ร.๑๐๐ นายบรรชวริทธิ์แจ้งความว่า กลุ่มชายที่ไปหาที่บ้าน เพื่อจะติดต่อให้ไปเป็นพยานในบางเรื่องเกี่ยวกับการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากพยานหลักฐานดังกล่าวของผู้ร้องสามารถยืนยันในเบื้องต้นได้ว่านายไทรไปที่บ้านนายบรรชวริทธิ์ ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้นายบรรชวริทธิ์ไปเป็นพยานให้ ซึ่งการเป็นพยานนั้น ถือเป็นหน้าที่ของประชาชนทั่วไปที่กฎหมายกำหนดหากนายบรรชวริทธิ์เห็นว่าตนเองไม่ได้เกี่ยวข้องหรือมีข้อสงสัยประการใด ก็ควรสอบถามไปยังบุคคลที่มีการให้หมายเลขโทรศัพท์ไว้ หรือไปพบเพื่อสอบถามข้อเท็จจริงจากเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรตำบลจอหอ ที่ไปด้วยกับนายไทรก็ได้ และหากคิดว่าเป็นการข่มขู่จริง ก็น่าจะแจ้งความดำเนินคดีกับเจ้าพนักงานตำรวจหรือพนักงานสอบสวนในท้องที่ที่เกิดเหตุ มิใช่ไปแจ้งความกับผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ ที่ไม่ได้รับผิดชอบในท้องที่ดังกล่าว ส่วนที่อ้างว่ามีเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิไปด้วย ก็เป็นกรณีที่พลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ในฐานะผู้บังคับบัญชาจะต้องสืบสวนข้อเท็จจริง หากเป็นกรณีที่เข้าข่ายผิดวินัยก็จะต้องดำเนินการทางวินัย ซึ่งก็ไม่ปรากฏว่าตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิได้ดำเนินการในส่วนนี้ แต่กลับไปออกคำสั่งแต่งตั้งให้พันตำรวจโท รุทพล รองผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรตำบลบ้านค่าย กับพวก สืบสวนหาข่าวและตรวจสอบข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ ซึ่งพันตำรวจโท รุทพล ได้ดำเนินการตามคำสั่งโดยร่วมกับนายบรรชวริทธิ์นัดพบกับนายไทรที่ห้องอาหารบัวตอง ในโรงแรมเดอะแกรนด์ และในการสืบสวนดังกล่าวพันตำรวจโท

รุตพลได้ปลอมตนเป็นทนายความ และเป็นหลานของนายบรรชวริทธิ์ เพื่อหลอกนายไทรกร นอกจากนั้น ยังได้แอบติดกล้องบันทึกภาพและเสียงของนายไทรกรไว้ด้วย ซึ่งเป็นการสืบสวนที่แสวงหาข้อเท็จจริงและ พยานหลักฐานด้วยการหลอกลวง จึงไม่น่าจะชอบด้วยวิธีการสืบสวน นอกจากนี้ขั้นตอนและการดำเนินการ สืบสวนของพันตำรวจโท รุตพล ตั้งแต่ นายบรรชวริทธิ์ ไปพบและแจ้งความต่อพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ในวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๒ นาฬิกา แล้วในวันเดียวกัน พลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ได้ออกคำสั่งตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ แต่งตั้งให้พันตำรวจโท รุตพลไปสืบสวน และในวันรุ่งขึ้น พันตำรวจโท รุตพล กับนายบรรชวริทธิ์ได้นัดพบกับนายไทรกร โดยไม่มีการสืบสวนหาตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในสังกัดที่อ้างว่าไปพบนายไทรกรแม้แต่ขณะมาเบิกความต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญก็ไม่ปรากฏว่ามี การสืบสวนเพื่อดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ตำรวจดังกล่าวด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่ใช้ชื่อว่า “ดาบน้อย” ตามที่ได้ระบุไว้ในคำสั่งที่แต่งตั้งพันตำรวจโท รุตพลไปสืบสวน และเมื่อพิจารณา จากบันทึกการแจ้งความของนายบรรชวริทธิ์เปรียบเทียบกับคำสั่งตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิดังกล่าวแล้ว เห็นว่ามีข้อเท็จจริงในสาระที่แตกต่างกัน โดยคำสั่งตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ มีข้อเท็จจริงและรายละเอียด เพิ่มเติมจากบันทึกการแจ้งความมาก โดยในข้อพิรุธนี้จากบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ของพลตำรวจตรี ประสิทธิ์และบันทึกคำให้การของพันตำรวจโท รุตพล กับนายบรรชวริทธิ์ ก็ไม่ปรากฏ ว่าพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ได้มีการสอบสวนข้อเท็จจริงจากนายบรรชวริทธิ์เพิ่มเติมจากบันทึกการแจ้งความ ไว้ด้วย ทำให้เกิดข้อสงสัยว่ามีการนำข้อมูลที่เพิ่มเติมดังกล่าวมาจากส่วนใดจึงได้มีการระบุรายละเอียด ไว้ในคำสั่งด้วย ทำให้เป็นพิรุธไม่น่าเชื่อถือและเมื่อพิจารณาจากบันทึกยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของ พลตำรวจตรี ประสิทธิ์ และบันทึกคำให้การของนายบรรชวริทธิ์แล้ว บุคคลทั้งสองต่างยอมรับข้อเท็จจริง ว่า บุคคลทั้งสองรู้จักและติดต่อกันเรื่อยมา โดยนายบรรชวริทธิ์ยืนยันว่ารู้จักและมีความสนิทสนมกับ พลตำรวจตรี ประสิทธิ์อีกด้วย ประกอบกับมีการเร่งรีบดำเนินการให้กับนายบรรชวริทธิ์ ของพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ และพันตำรวจโท รุตพล อย่างรวดเร็วประหนึ่งว่าได้มีการวางแผนและเตรียมการไว้แล้ว จึงทำให้เห็นว่าทั้งนายบรรชวริทธิ์ พลตำรวจตรี ประสิทธิ์ และพันตำรวจโท รุตพล น่าจะมีส่วนร่วม หรือสมคบกันกระทำการในเรื่องนี้หรืออาจได้รับมอบหมายจากบุคคลอื่นที่มีอำนาจ ให้ดำเนินการเพื่อ จัดการกับพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และเมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่นายบรรชวริทธิ์ อ้างว่านายไทรกรกับพวก ไปที่บ้านและข่มขู่ นั่น ก็มีข้อพิรุธเช่นกันโดยตามบันทึกถ้อยคำให้การของนายบรรชวริทธิ์ที่ให้การกับ คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง เอกสารหมายเลข ร.๕๒ นั้นนายบรรชวริทธิ์ให้การยืนยันว่า

นายไทรกรไปที่บ้านพบภริยาของนายวรรชวรวิทย์และพูดคุยกับภริยานายวรรชวรวิทย์ แต่ตามบันทึกแจ้งความกับพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ นายวรรชวรวิทย์กลับอ้างว่านายไทรกรไปพบและพูดคุยกับชู้บุตรชายของนายวรรชวรวิทย์ จึงทำให้ไม่แน่ใจว่าความจริงแล้วนายไทรกรไปพบและพูดคุยกับใครกันแน่ระหว่างภริยาหรือบุตรชายของนายวรรชวรวิทย์ นอกจากนี้ในการติดต่อเพื่อนัดพบกับนายไทรกรที่โรงแรมเดอะแกรนด์นั้น นายวรรชวรวิทย์และพันตำรวจโท รุทธพล ยังให้การแตกต่างกันในส่วนที่เป็นการสำคัญ โดยนายวรรชวรวิทย์ให้การว่า เมื่อเดินทางกลับถึงกรุงเทพแล้ว เป็นผู้โทรศัพท์ไปหานายไทรกรด้วยตนเองตามหมายเลขโทรศัพท์ที่ให้ไว้ โดยนัดหมายกันที่ห้างเซ็นทรัล ลาดพร้าว ในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ ก่อนเที่ยง และเมื่อนัดหมายกันแล้วจึงโทรศัพท์ไปขอคำแนะนำกับพันตำรวจโท รุทธพล โดยพันตำรวจโท รุทธพลแนะนำให้เปลี่ยนสถานที่นัดพบจากห้างเซ็นทรัล ลาดพร้าว มาเป็นโรงแรมเดอะแกรนด์ และเปลี่ยนเวลาจากก่อนเที่ยงเป็นเที่ยงเศษ แต่พันตำรวจโท รุทธพลกลับให้การว่านายไทรกรเป็นผู้ติดต่อกับพันตำรวจโท รุทธพลทางโทรศัพท์โดยเข้าใจว่าพันตำรวจโท รุทธพลเป็นนายวรรชวรวิทย์ และนัดพบกันที่โรงแรมเดอะแกรนด์ ในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา จึงทำให้คำให้การของนายวรรชวรวิทย์และพันตำรวจโท รุทธพล ดูเป็นพิรุธไม่น่าเชื่อถือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของนายวรรชวรวิทย์ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ พรรคชีวิตที่ดีกว่า ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขต จำนวน ๘ คน โดยในส่วนของเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดพัทลุง พรรคชีวิตที่ดีกว่า ส่งนายสวาท เดชอรัญ และเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดพังงา ส่งนายสุริยนต์ หมีเทศ แต่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งได้ประกาศไม่รับสมัครและศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาว่าหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าไม่ได้แจ้งสมาชิกพรรคที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในเดือนมกราคม และเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ต่อมานายทะเบียนตามหนังสือ ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต. (ท.พ.) ๑๔๐๑/๑๓๗ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๕ แต่เพิ่งจะแจ้งแก้ไขจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นของเดือนมกราคม และเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๕ โดยมีชื่อและหมายเลขสมาชิกของบุคคลทั้งสองเป็นสมาชิกพรรคตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๔๕ อยู่ด้วย ซึ่งเป็นเวลาภายหลังที่บุคคลทั้งสองสมัครรับเลือกตั้งแล้ว จึงเป็นพิรุธทำให้ไม่น่าเชื่อว่าบุคคลทั้งสองได้รับอนุมัติให้เป็นสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่า เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๕ บุคคลทั้งสองจึงไม่มีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) ดังปรากฏตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๘๓๕/๒๕๔๕ และ ๒๘๔๐/๒๕๔๕ เอกสารหมายเลข ๓.๑๔๖ และ ๓.๑๔๗ จากคำพิพากษาศาลฎีกา

ดังกล่าว ข้อเท็จจริงยุติแล้วว่านายบรรณารักษ์ส่งบุคคลที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนลงสมัครรับเลือกตั้งจริง จึงเจือสมกับพยานของผู้ร้องที่ให้การว่านายไทรกร ไปบ้านนายบรรณารักษ์ เพื่อจะให้นายบรรณารักษ์ไปเป็นพยานเกี่ยวกับการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และเมื่อพิจารณาจากเอกสารบันทึกการสนทนาระหว่างนายไทรกรกับนายบรรณารักษ์ ที่โรงแรมเดอะแกรนด์ ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๘๕ และพิจารณาจากคดีวิตีหมายเลข ร.๑๘๖ แล้ว นำเชื่อได้ว่า การที่นายไทรกรไปพบนายบรรณารักษ์นั้น นายไทรกรมีความเชื่อว่าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยได้รับการว่าจ้างจากพรรคไทยรักไทย จึงประสงค์จะให้นายบรรณารักษ์ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคไปเป็นพยานหรือเปิดเผยข้อเท็จจริงดังกล่าวให้สาธารณชนทราบ และการเจรจาดังกล่าวก็ไม่มีลักษณะของการจูงใจให้นายบรรณารักษ์ใส่ร้ายหรือปรักปรำด้วยความเท็จแต่ประการใด ส่วนที่มีข้อความพาดพิงถึงนายสุวัจน์ และบุคคลอื่นด้วย ก็เป็นลักษณะของการยกเป็นตัวอย่างและส่วนหนึ่งมาจากคำถามในลักษณะของการวางแผนและการใช้ถ้อยคำที่เป็นการหลอกล่อของพันตำรวจโท รุทพลทั้งสิ้นส่วนที่มีการระบุพาดพิงถึงนายสุเทพและพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ด้วยนั้น เพราะข้อเท็จจริงซึ่งเป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไปว่าในช่วงเวลาดังกล่าว นายสุเทพเป็นผู้จุดประเด็นและผู้นำในการร้องเรียนเกี่ยวกับกรณีการจ้างพรรคเล็กลงสมัครรับเลือกตั้ง และสื่อมวลชนทุกแขนงได้มีการลงข่าวอย่างแพร่หลายและต่อเนื่อง ซึ่งนายไทรกรคงคิดว่าการกล่าวอ้างถึงนายสุเทพและผู้ถูกร้องที่ ๑ น่าจะทำให้มีน้ำหนักรู้หรือโน้มน้าวให้นายบรรณารักษ์ให้ความร่วมมือมากขึ้นได้ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงกรณีที่นายสุเทพร้องเรียนและข้อเท็จจริงจากสำนวนคดีขอให้ยุบพรรคไทยรักไทยซึ่งอยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ปรากฏว่านายสุเทพร้องเรียนเฉพาะพรรคไทยรักไทย พรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า และพรรคแผ่นดินไทย โดยไม่ได้กล่าวหาพรรคชีวิตที่ดีกว่าด้วย และในส่วนของกรร้องเรียนพรรคไทยรักไทย นายสุเทพก็ไม่ได้กล่าวหานายสุวัจน์ด้วย ประกอบกับในการร้องเรียนดังกล่าว คณะอนุกรรมการการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงได้สรุปข้อเท็จจริงแล้ว เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๕ ดังปรากฏตามบันทึกสรุปข้อเท็จจริง เอกสารหมายเลข ๑๒๗ จึงไม่มีเหตุผลและความจำเป็นใดที่ นายสุเทพ และผู้ถูกร้องที่ ๑ จะต้องให้นายไทรกรไปว่าจ้างนายบรรณารักษ์ ให้ใส่ร้ายนายสุวัจน์ และพรรคไทยรักไทยอีก

ส่วนข้อกล่าวหาที่อ้างว่านายไทรกร เป็นตัวแทนของนายสุเทพนั้นทางใต้สวนของผู้ร้องที่อ้างว่าคงมีแต่คำกล่าวอ้างของนายไทรกรในการเจรจากับนายบรรณารักษ์และพันตำรวจโท รุทพลกับคำบอกเล่าของนายบรรณารักษ์ที่ให้การว่านายไทรกรไปพบที่บ้านและบอกว่ามาจากนายสุเทพเท่านั้น โดยไม่มีพยาน

หลักฐานอื่นใดที่แสดงให้เห็นว่านายไทรกรเป็นตัวแทนของนายสุเทพ ในเรื่องนี้นายไทรกรได้ให้การไว้กับ คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงก็ปฏิเสธว่าไม่ได้เป็นตัวแทนของนายสุเทพ โดยให้เหตุผลว่าการกล่าวอ้างถึงนายสุเทพและผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นกรณีที่นายไทรกรสมมติขึ้นเอง แม้ทางไตสวนของผู้ร้อง จะปรากฏว่านายไทรกรเคยเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ก็ยังไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่านายไทรกรเป็นตัวแทนของนายสุเทพ ดังนี้พยานหลักฐานของผู้ร้องจึงไม่สามารถรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างให้นายบรรชิตวิทธิ์ ตันติภิรมย์ ใสรัมย์นายสุวัจน์ ลิปะตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ว่าเป็นผู้ว่าจ้าง สมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามที่ผู้ร้องกล่าวหา

ประเด็นข้อ ๘ มีว่า พรรคประชาธิปัตย์ ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยรองเลขาธิการพรรค กรรมการบริหารพรรค อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกของพรรค ร่วมกับนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา ชัดขวาง การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปัทมา ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิชิธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ สมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ที่จังหวัดสงขลาหรือไม่

ประเด็นนี้ ผู้ร้องได้รับอนุญาตให้นำพยานเข้าไตสวน จำนวน ๑๑ คน และผู้ร้องอ้างส่งบันทึก คำให้การของพยานที่ให้การไว้ต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกับพยานเอกสารและ พยานวัตถุ รวม ๓๓ อันดับ ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับอนุญาตให้นำพยานเข้าไตสวนรวม ๖ คน และมีพยานที่ไตสวนในประเด็นอื่น แต่เบิกความเกี่ยวข้องในประเด็นนี้อีก ๒ คน รวมทั้งส่งบันทึกถ้อยคำ ยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยาน พยานเอกสารและพยานวัตถุจำนวน ๑๒ อันดับ แล้วปรากฏ ข้อเท็จจริงที่คู่กรณีรับกัน และข้อเท็จจริงที่คู่กรณีไม่ได้โต้แย้งกันรับฟังได้ว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดสงขลา ใหม่ ในวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๕ โดยกำหนดให้เปิดรับสมัครเลือกตั้งในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ที่หอประชุมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา โดยในวันเปิดรับสมัคร นั้นมีนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา กับประชาชนจำนวนมากร่วมกันชุมนุมที่บริเวณด้านหน้าสถานที่รับสมัคร เพื่อขอร้อง คัดค้านและต่อต้านไม่ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองอื่น ที่ไม่ใช่พรรคไทยรักไทย สมัครรับเลือกตั้ง จนคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศเลื่อนการรับสมัครเลือกตั้ง ออกไป

มีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยตามประเด็นในประการแรกว่า นายถาวร เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายวินัย เสนเนียม นายเจือ ราชสีห์ และนายประพร เอกอูร์ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง ที่ ๑ ไปร่วมชุมนุมหรือไปให้กำลังใจนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา ในการร่วมชุมนุมดังกล่าวด้วยหรือไม่

จากพยานหลักฐานของผู้ร้องที่ได้รับอนุญาตนำเข้าไตสวน รวมทั้งพยานที่ไม่ได้นำเข้าไตสวน แต่ได้ส่งบันทึกคำให้การของพยานที่ให้การต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงเป็นพยานนั้น เห็นว่าพยานของผู้ร้องมีเพียงนายวันชัย ปริญญาศิริ และนายทวีศักดิ์ ทวีรัตน์ เท่านั้นที่ให้การพาดพิงกล่าวถึงอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายวันชัยให้การว่าในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๑ นาฬิกาเศษ พยานเห็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์ มีนายวินัย เสนเนียม นายวีรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ และนายประพร เอกอรุ เข้าไปอยู่ในกลุ่มผู้ชุมนุม โดยพบปะพูดคุย และให้กำลังใจนายชาติ ส่วนพยานปากอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพยานปากพันตำรวจตรีถาวร ผลกล้า พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ นาควิจิตร ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ตลอดเวลา ได้ให้การไว้กับคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง แต่คู่กรณีไม่คิดใจที่จะไตสวน รวมทั้งนายรัช หล้าเบญญีสื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ซึ่งอยู่ในเหตุการณ์ตลอดเวลาเช่นกัน ไม่ได้ให้การว่าเห็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าวในกลุ่มผู้ชุมนุม แต่เมื่อพิจารณาจากบันทึกถ้อยคำของนายวันชัย ที่ให้การไว้กับคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงรวม ๒ ครั้ง คือในวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๑๑ และครั้งที่ ๒ ในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๑๑ ซึ่งในการให้การครั้งแรกเป็นเวลาที่เกิดเหตุกับเหตุการณ์หลังเกิดเหตุ ๑ สัปดาห์ นายวันชัยได้ให้การโดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการชุมนุมดังกล่าว แต่มิได้กล่าวถึงอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เลย โดยเพิ่งมาให้การเพิ่มเติมกล่าวถึงอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าวในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นเวลาหลังจากให้การครั้งแรก ๑ เดือนเศษ ว่ามีอดีตสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าไปอยู่ในกลุ่มผู้ชุมนุมพบปะพูดคุยและให้กำลังใจนายชาติด้วย เห็นว่าหากมีอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าไปมีส่วนร่วมจริงแล้วเหตุใดนายวันชัยจึงไม่ให้การตั้งแต่แรก เพิ่งมาให้การในครั้งหลังและการให้การเพิ่มเติมนี้ มีเฉพาะในเรื่องการเห็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เท่านั้น โดยไม่มีประเด็นอื่นเลย จึงควรเป็นพิรุณ ประกอบกับนายวันชัยเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสังกัดพรรคไทยรักไทยอีกด้วย ส่วนนายทวีศักดิ์นั้นก็เคยเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคไทยรักไทย จังหวัดสงขลา เช่นกัน ซึ่งบุคคลทั้งสองถือได้ว่าเป็นคู่แข่งกับผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นคู่แข่งกับอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ เหล่านี้โดยตรง จึงต้องรับฟังถ้อยคำของพยานทั้งสองปากนี้ด้วยความระมัดระวัง ดังนี้เมื่อพยานผู้ร้องปากอื่นที่อยู่ในเหตุการณ์อีกเป็นจำนวนมากและเป็นพยานคนกลางแทบทั้งสิ้น แต่พยาน

เหล่านี้กลับไม่ได้ระบุยืนยันว่ามีอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าวเข้าร่วมในการชุมนุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งพยานที่เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ผู้บังคับการและรองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา นายอำเภอเมืองสงขลา ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา รวมทั้งสื่อมวลชนมีโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ ที่ไปทำข่าวเป็นจำนวนมาก ก็ไม่มีผู้ใดระบุหรือยืนยันว่ามีอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ไปร่วมชุมนุมด้วย นอกจากนี้พยานของผู้ร้องปากनावอากาศเอก ณัฐนันท์ ทองนะ ประธานคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง กรณีพรรคคนขอปลดหนี้ร้องเรียนขอความเป็นธรรมเนื่องจากผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา ของพรรคถูกกลุ่มผู้ชุมนุมขัดขวางไม่ให้ไปสมัคร ได้มีบันทึกยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นว่ายานได้สืบสวนสอบสวนตามคำสั่งแล้ว โดยผลการสอบสวนนอกจากนายชาติ นพวงศ์ ณ ออยุธยา แล้วไม่ปรากฏหลักฐานยืนยันว่า กรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ และอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์ได้ระดมประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมชุมนุมประท้วงแต่อย่างใด จึงเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานของฝ่ายผู้ร้องเองว่า ในการชุมนุมดังกล่าวอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้มีส่วนร่วมชุมนุมในการประท้วงด้วย ดังนี้พยานหลักฐานของผู้ร้องฟังไม่ได้ว่านายถาวร เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายวินัย เสนเนียม นายเจือราชสีห์ และนายประพร เอกอรุ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไปร่วมชุมนุม หรือไปให้กำลังใจนายชาติ ตามที่กล่าวหา

ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า การกระทำของนายชาติ นพวงศ์ ณ ออยุธยา กับพวกเป็นการขัดขวางการรับสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปีทมา ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ สมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้หรือไม่

เห็นว่าข้อเท็จจริงยุติแล้วว่า นายชาติกับกลุ่มประชาชนร่วมกันชุมนุมที่บริเวณด้านหน้าหอประชุมซึ่งเป็นสถานที่รับสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดสงขลา ซึ่งผู้ร้องกล่าวหาว่าเป็นการขัดขวางการรับสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้สมัครจากพรรคคนขอปลดหนี้ แต่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ตอบสู้ว่า เป็นการชุมนุมโดยสงบ และปราศจากอาวุธ เป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๔ และเป็นการใช้สิทธิโดยสันติวิธี เพื่อแสดงออกว่าไม่ต้องการให้มีการจัดการเลือกตั้งที่ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ตามมาตรา ๖๕ ในการชุมนุมนี้ นายสมพร ใช้บางยาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา พลตำรวจตรี ไพฑูรย์ พัฒนาโสภณ ผู้บังคับการตำรวจ

จังหวัดสงขลา พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ นาควิจิตร รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา นายณัฐนาท สุภัทรประทีป นายอำเภอเมืองสงขลา และพันตำรวจตรี ถาวร ผลกล้า สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสงขลา ซึ่งเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในจังหวัดสงขลา ไปร่วมสังเกตการณ์ เพื่อดูแลความสงบเรียบร้อย โดยพันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ และพันตำรวจตรี ถาวรได้รับมอบหมาย ให้อยู่ปฏิบัติหน้าที่เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในบริเวณที่ชุมนุมตลอดเวลา ได้ให้การไว้กับ คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง โดยสรุปว่าในการชุมนุมมีการร้องตะโกนคำทอซึ่งกัน และกัน มีปากเสียง มีการกระทบกระทั่ง ชุลมุนกันเล็กน้อย แต่ไม่ถึงขั้นทำร้ายร่างกาย โดยการชุมนุม เป็นลักษณะการปราศรัยชักชวนให้ประชาชนชาวสงขลาเข้าร่วมชุมนุม เพื่อขอร้องมิให้ผู้สมัครจาก พรรคการเมืองเล็กมาแข่งขันกับพรรคไทยรักไทย ซึ่งมีทั้งให้โล่ โห่คำ และในขณะเดียวกันมีบางคน นั่งลงกราบขอให้ผู้สมัครจากพรรคอื่นไม่ให้สมัครแข่งกับพรรคไทยรักไทย และเมื่อการรับสมัครปิดลง กลุ่มผู้ชุมนุมก็ได้ประกาศแยกย้ายและสลายตัวไป และวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ และพันตำรวจตรี ถาวร ได้อยู่ประจำหน้าที่ โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจจากตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา หน่วยปฏิบัติการพิเศษและอาสาสมัคร รวมทั้งหมดประมาณ ๗๐ คน มาอยู่รักษาความสงบเรียบร้อย บริเวณสถานที่รับสมัคร ในช่วงเวลาประมาณ ๑๕ นาฬิกา พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ได้รับการติดต่อ จากพรรคเล็กว่าจะเดินทางมาสมัคร จึงสั่งการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครไปอำนวยความสะดวก และรักษาความปลอดภัยให้กับผู้ที่เดินทางมาสมัคร และเมื่อรถตู้ของผู้สมัครมาจอดบริเวณทางเข้า สถานที่รับสมัคร กลุ่มผู้ชุมนุมโดยการนำของนายชาติได้ร้องตะโกนไล่ให้ และคำทอต่าง ๆ นานา ด้วยจุดประสงค์ไม่ต้องการให้พรรคเล็กมาสมัครในครั้งนี้ เมื่อผู้สมัครพรรคเล็กลงจากรถตู้ ก็เกิดชุลมุนกัน เล็กน้อยพักหนึ่งเจ้าหน้าที่ได้เข้าไประงับเหตุชุลมุน และนำผู้สมัครจากพรรคเล็กจำนวน ๔ คน เข้าไปยัง สถานที่รับสมัครได้ ทราบว่าเป็นผู้สมัครของพรรคประชากรไทย ต่อมาเวลาประมาณ ๑๖ นาฬิกา ได้มีรถตู้จากพรรคเล็กอีกคันเดินทางมาจอดที่หน้าทางเข้าที่รับสมัคร ผู้สมัครได้ลงจากรถเพื่อจะเข้าไปสมัคร ก็มีกลุ่มชุมนุมโห่ร้องตะโกนไล่คำอีก และมีการชุลมุนเล็กน้อย เหมือนกับผู้สมัครพรรคประชากรไทย แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครได้เข้าไประงับเหตุ และพาผู้สมัครซึ่งทราบว่าเป็นพรรคคนขอปลดหนี้ ให้ออกไปยังสถานที่รับสมัครได้อย่างปลอดภัย ส่วนพันตำรวจตรี ถาวร ได้ให้อ้อยคำทำนองเดียวกันว่า เวลาประมาณ ๑๕ นาฬิกา ได้มีผู้สมัครจากพรรคประชากรไทยเดินทางมาโดยรถตู้ และเวลาประมาณ ๑๖ นาฬิกา มีผู้สมัครจากพรรคคนขอปลดหนี้จำนวน ๔ ถึง ๕ คน เดินทางมาโดยรถตู้เช่นกัน เมื่อถึง

สถานที่รับสมัครและลงจากรถ กลุ่มผู้ชุมนุมคนรักสงขลา ได้ตะโกนด่าได้ และขอร้องไม่ให้สมัคร จึงเกิดการชุมนุมเล็กน้อย เจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครได้เข้าไปจัดระเบียบ ได้มีหนึ่งในกลุ่มผู้ชุมนุม ได้เข้ามาที่ผู้สมัครทั้งสองพรรคแล้ว นั่งลงกราบขอร้องผู้สมัครทั้งสองพรรคไม่ให้เข้าไปสมัคร หลังจากนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครได้พาผู้สมัครทั้งสองพรรคเข้าไปสมัคร ส่วนนายณัฐนาท นายอำเภอเมืองสงขลา ให้การไว้กับคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงว่า ในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๕ พยานได้เดินทางไปกับผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อตรวจสอบสถานที่เห็นนายชาติกับพวกได้ปราศรัยและด่าด้วยถ้อยคำหยาบคาย ผู้ว่าราชการจังหวัดได้เรียกประชุม ระหว่างประชุมเวลาประมาณ ๕.๓๐ นาฬิกา นางสาวกนกพร สวัสดิ์ฤทธิธรรม ผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชนได้เดินทางมาสมัคร แต่ผู้ชุมนุมไม่รู้จักและไม่ทราบว่าเป็นผู้สมัครจาก พรรคการเมืองเล็ก จึงไม่มีปฏิกิริยาโต้ตอบและคัดค้าน ต่อมาอีกประมาณ ๑๕ นาที กลุ่มผู้ชุมนุมทราบ จึงมาที่ด้านข้างสถานที่รับสมัคร และใช้โทรโข่งพูดตะโกนด้วยวาจาหยาบคาย โห่ไล่ และด่าเสียดสี ต่าง ๆ เช่น “อีหน้าด้าน” จนเป็นเหตุให้นางสาวกนกพร ตกใจกลัวไม่กล้าออกไป และในขณะเดียวกัน กลุ่มผู้ชุมนุมได้แบ่งกำลังไปปิดล้อมประตูทางทิศตะวันออก ซึ่งอยู่ด้านหลังของอาคารที่สมัครส่งเสียงโห่ ร้องด่าตามปกติ ต่อมานายวันชัย ผู้สมัครจากพรรคไทยรักไทย เขต ๑ ประสานมาทางผู้ว่าราชการจังหวัด ว่า ในช่วงบ่ายจะเดินทางมาสมัครพร้อมผู้สนับสนุนประมาณ ๑๕๐ ถึง ๒๐๐ คน ผู้ว่าราชการจังหวัด จึงให้พยานประสานขอเพิ่มกำลังหน่วยตำรวจปฏิบัติการพิเศษ และอาสาสมัคร โดยพยานจัดกำลังเป็น ๒ แถว แบ่งเป็นช่องทางให้ผู้สมัครสามารถเดินเข้าไปสมัครได้ เป็นการป้องกันกลุ่มผู้ชุมนุมที่จะเข้า ประชิดตัว แต่ก็ปรากฏเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดโดยกลุ่มผู้ชุมนุมส่วนหนึ่งได้แหวกแนวกั้นของเจ้าหน้าที่ แล้วไปประชิดตัวนายวันชัยกับทีมงาน จนเป็นเหตุให้มีการชุมนุมในลักษณะขัดขวาง จะไม่ให้เดินทาง เข้าไปสมัคร มีเสียงโห่ด่า และขว้างขวดน้ำพลาสติกและสาคน้ำ พยานกับพวกจึงเข้าไปแยกกลุ่มผู้ชุมนุม และนำตัวนายวันชัยกับทีมงานเข้าไปสมัครได้ ต่อมาเวลาประมาณ ๑๕.๓๐ นาฬิกา นายวีระวัฒน์ พรหมคง ผู้สมัครจากพรรคประชากรไทย เดินทางโดยรถตู้ และลงจากรถกับทีมงาน ๒ ถึง ๓ คน กลุ่มผู้ชุมนุม ก็ยังส่งเสียงโห่ ด่าไล่ตลอด และได้แหวกแนวกั้นของเจ้าหน้าที่โดยมีการชุมนุมประชิดตัวนายวีระวัฒน์ แล้วคุกเข่าลงกราบขอร้องไม่ให้สมัคร ต่อมาเวลาประมาณ ๑๖ นาฬิกา นายไชยวัฒน์ มณีรัตน์ นายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ และนางสาวปัทมา ชายเกตุ ผู้สมัครของพรรคคนขอปลดหนี้ เดินทางมา ด้วยรถตู้ เมื่อลงจากรถกลุ่มผู้ชุมนุมได้ไปที่ข้างรถแล้วประชิดตัวขวางทางไม่ให้เข้าไปสมัคร มีการยึดยุด คุกกระชาก เป็นเหตุให้นางสาวปัทมาเซเกือบจะล้มลง พยานได้เข้าไปประคองตัวไว้ พร้อมกับมีการขว้าง

ขวดน้ำดื่มพลาสติก สาดน้ำและโห่ไล่เสียงดัง โดยนายชาติได้พูดผ่านเครื่องขยายเสียงลักษณะข่มขู่ เกมขอร้องไม่ให้เข้าไปสมัคร ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครได้แยกกลุ่มผู้ชุมนุมออก และนำตัว ผู้สมัครทั้งสามคนเข้าไปได้ ส่วนนายชูชาติ นางสาวปัทมา นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์ ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรค ผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้จัดหาผู้สมัครของพรรคคนขอปลดหนี้ ได้ให้การต่อ คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง โดยนายชูชาติให้การว่าพยานพาผู้สมัครทั้งสามคนของ พรรคไปสมัคร เมื่อผู้สมัครทั้งสามลงจากรถเพื่อไปสมัคร แต่ไม่สามารถเข้าไปได้ เพราะมีกลุ่มมือบื้อแย่ง รังชา รังخن มิให้เข้าไปในคูหา จนเจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำผู้สมัครทั้งสามเข้าไปยังสถานที่รับสมัคร เวลาประมาณ ๑๖ นาฬิกา นายเกษมสันต์ให้การว่าในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๕ นาฬิกา พยานในฐานะผู้จัดหาผู้สมัครของพรรคคนขอปลดหนี้ พาผู้สมัครของพรรคจำนวน ๓ คน ไปสมัคร แต่รถไม่สามารถเข้าไปในสถานที่รับสมัครได้ เพราะมีผู้ชุมนุมมาปิดล้อมทางเข้าประมาณ ๒๐๐ คน พยานจึงให้ไปส่งที่สถานีบริการน้ำมันเก่าเสี่ยง เพื่อพบกับหัวหน้าพรรค ส่วนผู้สมัครทั้งสามคนให้ไปกันเอง และนางสาวปัทมา ชายเหตุให้ถ้อยคำว่าการไปสมัครนั้น พยานไม่สามารถสมัครได้เนื่องจากเอกสาร ไม่ครบ ซึ่งตกอยู่ในรถ แต่มีกลุ่มผู้ชุมนุมเป็นจำนวนมากอยู่บริเวณ โดยรอบที่รับสมัครจึงทำให้พยาน ไม่สามารถออกไปเอาได้ โดยในระหว่างที่พยานเดินเข้าไปสมัครนั้น กลุ่มผู้ชุมนุมยื่นเรียงรายอยู่สองข้างทาง ตะโกนคำแข่งและตะโกนโห่ตลอดเวลา แต่พยานไม่ถูกผู้ใดข่มขู่ คุกคามจนเกิดความกลัวอันตราย แต่อย่างไร

เห็นว่าพยานผู้ร้องในส่วนที่เป็นคนกลางและเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าจะเป็นนายณัฐนาท นายอำเภอเมืองสงขลา พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลาและพันตำรวจตรี ถาวร สารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสงขลา ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับมอบหมาย ให้ดูแลความเรียบร้อย และรักษาความปลอดภัยในบริเวณดังกล่าว ต่างให้ถ้อยคำสอดคล้องต้องกันและ ในทำนองเดียวกันว่า ในการชุมนุมของนายชาติ กับพวกนั้น มีการโห่ร้องขับไล่ คำด้วยถ้อยคำหยาบคาย และเมื่อทราบว่ามีผู้สมัครจากพรรคการเมืองอื่นที่ไม่ใช่พรรคไทยรักไทย นอกจากกลุ่มผู้ชุมนุมจะโห่ร้อง ขับไล่และคำทอด้วยถ้อยคำหยาบคายแล้ว กลุ่มผู้ชุมนุมยังมีการเข้ามาเพื่อประชิดตัวผู้สมัครกับพวก จนมีการชุลมุน รวมทั้งมีการขว้างปาด้วยขวดพลาสติก และมีการสาดน้ำด้วย จนเจ้าหน้าที่ตำรวจและ อาสาสมัครต้องเข้าไปประจักษ์เหตุการณ์ และนำตัวผู้สมัครเข้าไปในอาคารที่รับสมัคร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเดินทางมาสมัครของผู้สมัครจากพรรคไทยรักไทย แม้เจ้าหน้าที่ตำรวจจะได้เตรียมตัวตั้งแถว เพื่อเปิด

เป็นช่องให้ผู้สมัครใช้ในการเดินเข้าไปสมัคร ตามที่ได้รับการแจ้งประสานมาก็ตาม แต่กลุ่มผู้ชุมนุมได้แหวกแนวกันของเจ้าหน้าที่ และไปประชิดตัวผู้สมัคร และในส่วนของผู้สมัครของพรรคคนขอปลดหนี้กรณีนางสาวปัทมาตามบันทึกถ้อยคำของนายธนุท ก็ถูกกลุ่มผู้ชุมนุมประชิดตัวขวางทางไม่ให้เข้าไปสมัคร มีการขู่ยุดคุดกระชากนางสาวปัทมาเกือบจะล้ม ซึ่งการกระทำเหล่านี้ของนายชาติ และกลุ่มผู้ชุมนุมประท้วง แม้พยานของผู้ร้องหลายปากจะให้การโดยสรุปว่า ไม่มีการขัดขวางการรับสมัครโดยผู้สมัครสามารถเข้าไปในสถานที่รับสมัครได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนางสาวปัทมา ก็ให้การโดยสรุปเช่นนั้นเหมือนกัน ส่วนพยานของผู้ถูกร้องที่ ๑ เบิกความและทำบันทึกยืนยันข้อเท็จจริงและความเห็นว่าการกระทำดังกล่าวไม่มีการขัดขวางการรับสมัคร โดยผู้สมัครทุกคนสามารถเข้าไปในสถานที่รับสมัครได้ แต่เหตุที่ผู้สมัครบางคนไม่สามารถสมัครได้เนื่องจากขาดเอกสารบางอย่างนั้น นายไพฑูรย์ เจ๊ะแอ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา และพันตำรวจเอก (พิเศษ) สุธรรม วรรณตุง ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ให้การว่า การชุมนุมดังกล่าวพยานเห็นว่าไม่น่าจะเป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้ง เพราะผู้สมัครยังสามารถเข้ามาสมัครได้ เพียงแต่ก่อนที่จะเดินทางเข้ามาในอาคารรับสมัครจะต้องผ่านผู้สูงอายุที่นั่งกราบไหว้อยู่ที่ประตูทางเข้า เป็นการกีดกัน และปรากฏว่ามีผู้สมัครครบทุกเขต เพียงแต่ไม่ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติเท่านั้น

เห็นว่าตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวเป็นการรับรองสิทธิของประชาชนที่จะใช้สิทธิในการชุมนุมได้ แต่จะต้องเป็นการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ จึงเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้จัดให้มีการชุมนุม หรือผู้นำในการชุมนุมที่จะต้องระมัดระวังเพื่อมิให้เกิดเหตุการณ์บานปลายจนยากแก่การควบคุมได้ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่น รวมทั้งกระทบต่อความมั่นคงและชื่อเสียงของประเทศชาติได้ แต่ปรากฏว่าในการชุมนุมครั้งนี้ นอกจากจะมีการด่าทอผู้อื่นด้วยถ้อยคำหยาบคายแล้ว ยังมีการชุลมุน ขว้างปาขวดน้ำ สาดน้ำ และขู่ยุดคุดกระชากผู้สมัครบางคน อันเป็นการกระทำที่เกินเลยกว่าที่กฎหมายรัฐธรรมนูญได้ให้สิทธิไว้ จึงเป็นการกระทำที่กระทบหรือละเมิดต่อสิทธิของผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคคนขอปลดหนี้ ส่วนการกระทำดังกล่าวจะเป็นการขัดขวางหรือไม่จะต้องดูจากเจตนาและพฤติการณ์ของผู้ชุมนุม ดังนี้ เมื่อการกระทำดังกล่าวทำการทำให้เกิดความไม่สะดวกแก่ผู้สมัคร แม้จะไม่ถึงขนาดจะทำให้ผู้สมัครไม่สามารถเข้าไปสมัครได้ แต่การกระทำดังกล่าวของกลุ่มผู้ชุมนุม ก็ถือว่าเป็นการขัดขวางการสมัคร

รับเลือกตั้งแล้ว ดังนี้เมื่อพิจารณาประกอบเจตนารมณ์ของนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา กับพวกที่มาประชุมชุมนุมเพื่อต่อต้าน ขอร้องไม่ให้ผู้สมัครของพรรคการเมืองอื่นลงสมัครแข่งขันกับพรรคไทยรักไทย และการชุมนุมดังกล่าวมีการกระทำที่เป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครพรรคคนขอปลดหนี้แล้ว การกระทำของนายชาติ กับพวกจึงเป็นการขัดขวางการเลือกตั้ง

ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า การกระทำดังกล่าวของนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นการกระทำของผู้ร้องที่ ๑ ด้วยหรือไม่ เห็นว่าในปัญหานี้โดยนายชูชาติ ประธานธรรม หัวหน้าพรรคคนขอปลดหนี้ พยานของผู้ร้องได้เบิกความต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญว่า นายชาติ ไม่ใช่สมาชิก ไม่ใช่อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและไม่ได้เป็นกรรมการบริหารของผู้ร้องที่ ๑ โดยปัจจุบันนายชาติ เป็นเลขานุการพรรคต้นตระกูลไทย โดยผู้ร้องไม่มีพยานอื่นใดมาโต้สวนหรือมีพยานหลักฐานใดที่แสดงให้เห็นว่านายชาติ เป็นตัวแทนของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี และผู้ร้องที่ ๑ โดยทางโต้สวนของผู้ร้องคงได้ความแต่เพียงว่านายชาติ เคยเป็นเลขานุการของนายไตรรงค์ แต่ในขณะที่เกิดเหตุนายชาติไม่ได้เป็นเลขานุการหรือช่วยงานให้กับนายไตรรงค์ ดังนี้แม้จะปรากฏว่ามีภาพถ่ายของนายไตรรงค์ ติดไว้ที่ห้องทำงานของนายชาติก็ตาม แต่ก็ไม่ปรากฏพฤติการณ์อื่นใดเลยว่าการชุมนุมดังกล่าวเป็นการกระทำของผู้ร้องที่ ๑ หรือผู้ร้องที่ ๑ มีส่วนร่วม และเมื่อพิจารณาจากถ้อยคำของพยานและพยานเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดแล้วการกล่าวอ้างการชุมนุมดังกล่าว ใช้ชื่อว่ากลุ่มชาวบ้านรักสงขลา โดยไม่ปรากฏข้อความหรือถ้อยคำใดๆ จากผู้ชุมนุมเลยว่า เป็นการชุมนุมโดยผู้ร้องที่ ๑ ดังนี้คำฟังเพียงแค่นายชาติเคยเป็นเลขานุการหรือช่วยงานให้กับนายไตรรงค์ และมีภาพถ่ายของนายไตรรงค์ติดไว้ที่ห้องทำงานของนายชาติ ก็ยังไม่เพียงพอที่จะถือได้ว่าการกระทำดังกล่าวของนายชาติ เป็นการกระทำของผู้ร้องที่ ๑ ด้วย ดังนี้จึงฟังไม่ได้ว่าผู้ร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ที่จังหวัดสงขลา ตามที่กล่าวหาแต่อย่างใด

ประเด็นข้อ ๕ มีว่า พรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า ผู้ร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จให้นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฌู ต่างสี และนายสุวิทย์ ออบอุ่น ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง ทั้งที่รู้ว่าคุณบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วันหรือไม่

ผู้ร้องที่ ๒ ต่อสู้ว่าการรับสมัครนางสาวนิภา นางรัชฌู และนายสุวิทย์ เป็นสมาชิกพรรคนั้นไปสมัครสมาชิกพรรคของคุณบุคคลทั้งสามถูกส่งถึงผู้ร้องที่ ๒ ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ และผู้ร้อง

ที่ ๒ ได้อนุมัติให้บุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ บุคคลทั้งสามจึงมีคุณสมบัติครบถ้วน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ แต่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้ยื่นบัญชีระบุนายตามที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดคณะกรรมการรัฐธรรมนูญว่าด้วยองค์คณะในการพิจารณาพิพากษา วิธีพิจารณา และการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๒๕ วรรคสอง คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงให้งดการไต่สวนพยานของผู้ถูกร้องที่ ๒

เห็นว่าจากคำร้อง บันทึกคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและจากพยานหลักฐานของผู้ร้องแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ส่งนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎา ต่างสี และนายสุวิทย์ ออบอูน ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดตรัง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ตามลำดับ โดยนางสาวอิสรา ยวงประสิทธิ์ ในฐานะหัวหน้าพรรคเป็นผู้ลงนามรับรอง แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติไม่รับสมัครบุคคลทั้งสาม เนื่องจากขาดคุณสมบัติ เพราะยังเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วัน โดยข้อเท็จจริงผู้รับฟังได้ตามทางไต่สวนแล้วว่า เมื่อบุคคลทั้งสามยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่าบุคคลทั้งสามไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยมีได้เป็นสมาชิกพรรคการเมือง ตามมาตรา ๑๐๗ (๔) แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ โดยที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้โต้แย้งคัดค้าน จึงรับฟังได้ว่าตอนสมัครรับเลือกตั้งบุคคลทั้งสามยังเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วัน นอกจากนี้ในชั้นไต่สวน ผู้ร้องนำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎา ต่างสี และนายสุวิทย์ ออบอูน มาไต่สวน พยานทั้งสามได้ให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ยืนยันข้อเท็จจริงที่สอดคล้องและตรงกัน โดยไม่มีข้อพิรุธว่า ในวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ พยานทั้งสามไปที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ กับนางอมรรัตน์ กี่สุน เมื่อไปถึงได้มีการพาไปถ่ายรูปและไปขอใบรับรองแพทย์ แล้วให้กรอกใบสมัครเป็นสมาชิกพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยพยานทั้งสามลงวันที่ในใบสมัครเป็นวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันที่สมัครตามความเป็นจริง แต่มีการให้ฉีกทิ้งและให้กรอกใบสมัครใหม่ โดยลงวันที่ ๕, ๑๐ และ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ ตามลำดับ เห็นว่าพยานทั้งสามนี้ไม่เคยมีเหตุโกรธเคืองกับผู้ถูกร้องที่ ๒ มาก่อน และการให้การของพยานทั้งสามก็เป็นการยอมรับผิด เพราะกลัวจะต้องถูกรับโทษ โดยไม่มีลักษณะของการซัดทอด และยืนยันมาโดยตลอดว่าเพิ่งสมัครเป็น

สมาชิก ซึ่งแม้พยานทั้งสามจะจบการศึกษาระดับปริญญาตรี แต่ก็มีความเป็นอยู่และประกอบอาชีพแบบชาวบ้าน เหตุที่มาสสมัครรับเลือกตั้งเพราะได้รับการชักชวนและเห็นแก่อาภิมิสติน้าง โดยไม่ทราบถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้น ส่วนที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ อ้างว่าใบสมัครของพยานทั้งสามถูกส่งถึงผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ แล้ว หากเป็นเช่นนั้นจริง เหตุใดผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงปล่อยให้ล่วงเลยไปเกือบปี จึงเพิ่งอนุมัติให้บุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ นอกจากนี้ตามแบบบันทึกการแถลงข่าวและตำเนาคำถอดเทปคำให้สัมภาษณ์ของ นายประมวล ชุกล่อม หรือ เจ็ง ดอกจิก และนางอิสรา ขวงประสิทธิ์ หัวหน้าพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๒ ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๓ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ๑.๑๐๐ ได้มีการระบุว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ มอบหมายให้นายประมวล เป็นผู้ติดต่อหาสมาชิกพรรคทางภาคใต้ ก็เป็นข้อพิรุธเพราะว่าหากบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๒ อยู่ก่อนแล้วตามที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ อ้าง ผู้ถูกร้องที่ ๒ ต้องมีประวัติและข้อมูลส่วนตัวของบุคคลของบุคคลทั้งสามอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่ของบุคคลทั้งสามที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ จะสามารถติดต่อได้โดยตรง และไม่มีเหตุผลและความจำเป็นใดเลยที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ จะต้องให้บุคคลอื่นไปสืบหา ดังนี้ข้อเท็จจริงจึงรับฟังว่า นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎา ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่นเพ็งสมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ ในวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ ดังนั้นการที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยหัวหน้าพรรคได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคให้กับบุคคลทั้งสาม เพื่อนำไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าว จึงเป็นการออกหนังสือรับรองอันเป็นที่จตามที่ผู้ร้องกล่าวหา

ประเด็นข้อ ๑๐ มีว่า การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสอง เป็นการกระทำที่อาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงแห่งรัฐ หรือขัดต่อกฎหมาย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) หรือไม่

สำหรับผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้โดยยุติแล้วว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้กระทำการตามที่ถูกร้องกล่าวหา จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นนี้ ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ นั้นเมื่อฟังได้ว่า ออกหนังสือรับรองให้นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎา ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น สมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยที่บุคคลทั้งสามเพิ่งสมัครเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ในวันที่ออกหนังสือรับรอง การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงเป็นการสนับสนุนให้มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ และนอกจากนี้ยังปรากฏข้อเท็จจริงว่านอกจากมีการกระทำในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลทั้งสามแล้วผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังออกหนังสือรับรองและส่งสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) โดยเป็นสมาชิกพรรคยังไม่ครบ ๕๐ วัน ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ อีกรวม ๑๕ เขตเลือกตั้ง จากจำนวนทั้งหมด ๓๗ เขตเลือกตั้ง คิดเป็นจำนวนร้อยละ ๔๔.๖๐ ซึ่งเป็นจำนวนที่สูงมาก การกระทำดังกล่าวนอกจากจะเป็นความผิดฐานสนับสนุนให้มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ แล้วยังเป็นการฝ่าฝืนต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) ที่มีความประสงค์เพื่อให้พรรคการเมือง ซึ่งเป็นสถาบันหลักมีความมั่นคงและเข้มแข็งสามารถดำเนินการตามเจตนารมณ์และความมุ่งหมายของการจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งนอกจากพรรคการเมืองจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของพรรคแล้ว พรรคการเมืองจะต้องกระทำการเพื่อส่งเสริมและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่วนการได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องเป็นการได้มาโดยชอบตามเงื่อนไขและวิธีการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย ซึ่งการกระทำดังกล่าวนอกจากจะเป็นความผิดแล้วยังเป็นการหลอกลวงและฉ้อฉลประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อันอาจก่อให้เกิดความผิดพลาดในการใช้สิทธิเลือกตั้งได้ นอกจากนี้การกระทำดังกล่าวยังมีพฤติการณ์ ในการสมคบกับพรรคการเมืองอื่นเพื่อเจตนาจะช่วยเหลือพรรคการเมืองอื่นให้ไม่ต้องอยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๔ ที่ผู้สมัครคนเดียวต้องได้รับคะแนนเสียงไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ โดยเป็นการกระทำกันอย่างกว้างขวางและเป็นขบวนการ และมีบุคคลในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเข้ามามีส่วนร่วมด้วย การกระทำดังกล่าวนอกจากจะเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายตามที่ได้อธิบายมาแล้ว ยังเป็นการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญอย่างร้ายแรง และในขณะเดียวกันการกระทำดังกล่าวยังเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐและขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการทำลายระบอบประชาธิปไตยมาตั้งแต่เริ่มต้นของการเลือกตั้ง เป็นการกระทำที่ขาดคุณธรรมและขาดจิตสำนึกที่มีต่อประชาชนเพียงเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินตราและอำนาจ โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายหรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่ประเทศชาติ จึงมีเหตุสมควรที่จะยุบพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒

ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ มีผลใช้บังคับย้อนหลังหรือไม่

เห็นว่าหลักกฎหมายในเรื่อง “กฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง” นั้น เป็นหลักที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคแรก ที่บัญญัติว่า “บุคคลจะต้องรับโทษทางอาญาก็ต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติว่าเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย” หลักการดังกล่าวเป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้ชัดเจนว่า “การกระทำความผิดอาญา” และ “โทษทางอาญา” ไม่มีผลย้อนหลัง ซึ่งเป็นกรณีเฉพาะความผิดทางอาญาและโทษทางอาญา ซึ่งมีอยู่ ๕ ประการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ เท่านั้น แม้แต่วิธีการเพื่อความปลอดภัยซึ่งเป็นบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาและมีผลเป็นการจำกัดสิทธิแต่เมื่อไม่ใช่โทษก็ไม่อยู่ในข้อห้ามดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีมาตรา ๑๒ ให้ใช้บังคับในขณะที่ศาลพิพากษาสำหรับการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งนั้น ในส่วนของการกระทำและการให้ยุบพรรค มีบัญญัติไว้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ แล้ว คงมีปัญหาเฉพาะในส่วนของการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งว่า คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ จะสั่งให้เพิกถอนสิทธิดังกล่าวได้หรือไม่ ดังนี้ เมื่อการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ใช่การลงโทษทางอาญาและประกาศดังกล่าวไม่มีข้อห้ามมิให้ย้อนหลังด้วยแล้ว จึงไม่ตกอยู่ในบังคับแห่งหลักกฎหมายในเรื่องการห้ามมีผลย้อนหลังและไม่ขัดหลักนิติรัฐประกอบกับสิทธิเลือกตั้ง เป็นสิทธิที่รัฐรับรองให้ตามกฎหมาย มิใช่สิทธิที่มีมาตั้งแต่กำเนิดหรือสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ดังนั้นหากผู้ที่ได้รับสิทธิใช้สิทธินั้นโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมายหรือกรณีที่มีเหตุอันสมควร รัฐก็พึงที่จะเพิกถอนหรือจำกัดสิทธินั้นได้ เช่น การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๓) กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่าจะ “ต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า เว้นแต่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา” ทำให้ผู้ที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และไม่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ไม่สามารถลงสมัครรับเลือกตั้งได้ ทั้งๆ ที่เดิมมีสิทธิ ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิ เช่นกัน

นอกจากนี้หากพิจารณาจากประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ ที่ให้ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรที่ทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใด ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมือง

นั้นมีกำหนด ๕ ปี แล้ว ก็จะสามารถทราบเจตนารมณ์ของคณะปฏิรูปการปกครองฯ ได้ว่ามุ่งหมายให้มีผลย้อนหลังไปถึงการกระทำที่เกิดขึ้นก่อนประกาศนี้ เพราะว่าขณะที่ประกาศคณะปฏิรูปฉบับนี้มีผลใช้บังคับพรรคการเมืองไม่สามารถประชุมหรือดำเนินกิจการใด ๆ ทางการเมืองได้ เมื่อพรรคการเมืองยังไม่อาจกระทำการใด ๆ ได้แล้ว โดยสภาพจึงย่อมไม่อาจมีกระทำการใด ๆ ที่จะขอให้ยุบพรรคได้ นอกจากการกระทำที่ได้เกิดขึ้นก่อนหน้านั้นแล้วเท่านั้น ซึ่งการปฏิวัติหรือรัฐประหาร แม้จะเป็นสิ่งที่ประชาชนและนานาชาติอารยประเทศจะไม่พึงประสงค์ก็ตาม แต่ก็มิได้หมายความว่าจำเป็นต้องมีการปฏิเสชการกระทำของคณะปฏิวัติหรือรัฐประหารในทุกกรณี ทั้งคำสั่งของคณะปฏิวัติก็มีสภาพบังคับเป็นกฎหมาย ประชาชนไม่ว่าจะในฐานะผู้ใช้กฎหมายหรืออยู่ภายใต้กฎหมายก็จำต้องปฏิบัติตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากประกาศของคณะปฏิวัตินั้นมุ่งคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนโดยรวม ดังนี้เมื่อประกาศของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ ที่ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมือง มีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ประชาชนหรือนักการเมืองที่มีส่วนในการบริหารพรรคการเมืองโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ อย่างร้ายแรงจนพรรคการเมืองนั้นถูกยุบ ไม่ให้ไปมีอำนาจในทางการเมืองเป็นการชั่วคราวก็สมควรที่จะได้รับการยอมรับหรือสนับสนุนเพื่อให้เกิดสภาพบังคับอย่างแท้จริง ประกอบกับการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งดังกล่าว ผู้นั้นยังมีสิทธิอื่น ๆ และเสรีภาพเหมือนประชาชนทั่วไป และการเพิกถอนสิทธินี้ก็เป็นการชั่วคราวมีกำหนดเพียง ๕ ปี เมื่อครบกำหนดแล้วผู้นั้นก็สามารถใช้สิทธิทางการเมืองได้ตามปกติ ทั้งการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งนั้น เปรียบเสมือนการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะมาดำเนินการทางการเมืองไว้ล่วงหน้าอีกด้วย และการที่นางสาวอิสรา หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรค และมีผลให้พ้นจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๕ ส่งผลให้กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้งคณะ จำนวน ๕ คน ต้องพ้นจากตำแหน่ง ตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ ก็ไม่มีผลทำให้กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังกล่าว พ้นจากการต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งซึ่งตนเป็นกรรมการบริหารพรรคอยู่ในวันที่มีการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดผลที่ไม่ควรจะเป็น กล่าวคือ หลังจากที่มีการกระทำอันฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติกฎหมายแล้ว กรรมการทั้งหลายต่างจึงกันลาออกจากการบริหารพรรค เพื่อให้ตนเองไม่ต้องถูกตัดสิทธิทางการเมือง การบังคับเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายย่อมตกเป็นอันไร้ผล ทั้งเป็นการสนับสนุน

ให้กรรมการบริหารพรรคกระทำการโดยวิธีการอันน้อยลด ย่อมจะส่งผลต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างร้ายแรง และมีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ เศรษฐกิจ สังคม และอื่น ๆ

อาศัยเหตุดังกล่าวข้างต้น ตุลาการรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า ให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ประกอบมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) และห้ามไม่ให้กรรมการบริหารของพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไปดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จำนวน ๕ คน ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า ฉบับลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๘ มีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ และให้ยกคำร้องในส่วนที่ขอให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ ผู้ถูกร้องที่ ๑

หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์

ตุลาการรัฐธรรมนูญ